923. štev. V Ljubljani, nedelja dne 12. julija 1914. Leto III.

Posamezna številka „Dneva“ stane 6 vin.

„DAN“ izhaja vsaki dan zjutraj; tudi ob nedeljah in praznikih. — Za ljubljanske naročnike stane „Dan“ dostavljan na dom celoletno 20 K, mesečno 1·70 K. Za zunanje naročnike stane „Dan“ celoletno 22 K, četrtletno 5·50 K, mesečno 1·90 K. — Naročnina se pošilja upravništvu.

∴ Last in tisk „Učiteljske Tiskarne“. ∴

Telefon številka 118.

DAN

Neodvisen političen dnevnik.

Posamezna številka „Dneva“ stane 6 vin.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica štev. 6.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petit vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 20 v. Pri večkratnem oglašanju popust. — Za odgovor je priložiti znamko.

∴ Odgovorni urednik Radivoj Korene. ∴

Telefon številka 118.

Rabelj.

Trst, 9. julija 1914.

Grob dveh velikih nedolžnih žrtev se je zaprl... Slovenski narod, ki že leta in leta trpi in ječi pod težkim zistemom, **katerega izlega je žalostni sarajevski umor**, se je tudi že vrnil od pogreba. — A! prvič? — Vsa naša domovina je vendar podobna grobu, v katerem spijo večno, nevzdramno spanje same velike nedolžne žrtve... **Z nedolžno krvjo oškropljeni rabelj pa živi;** zato se ne vrača naš narod od tako žalostnega pogreba poslednjikrat...

Po vseh avstrijskih jugoslovanskih pokrajinah divja ta rabeljska, človeške krvi žejna pošast ter išče plena; nedolžna žrtev prestolonasledniške dvojice je namreč samo povečala njeno nenasitno pohlepnost... **Minulo nedeljo je ta nestvor zaplesal tudi v središču Slovenije, v Ljubljani svoje divje orgije.** Hvala naši v dolgoletnem trpljenju in preganjanju utrjeni izkušenosti in veri v zmago pravice: **večina našega jugoslovanskega naroda se s studom in zaničevanjem obrača od teh orgij.**

— Proč s tem zistemom tlačenja in preganjanja, proč z rabljem, ki ni le ubil Avstro-Ogrsko prestolonaslednika, temveč tudi jugoslovanskemu narodu njegovo: svobodno življenje! — To je klic, ki se v teh žalostnih dneh razlega posebno **po slovenskem Trstu. Ko smo namreč tržaški Slovenci doznali o brezumnem bruhanju pobesnelega strankarskega derviša dr. Šusteršiča na klerikalnem shodu v ljubljanskem »Unionu«**, je prešinilo vse naše vrste eno samo začudenje: ali v resnici nimajo na Kranjskem nobene moči proti klerikalizmu.

Slovenski narod je na klerikalnem shodu minulo nedeljo lahko čisto dobro videl od zlobe osvetljene črne obraze... Kdo bi jih ne spoznal? — To so pomočniki tistega rablja, ki je umoril avstrijsko prestolonasledniško dvojico in ubil svobodo Jugoslovanov. — —

Spoznavamo jih bolj in bolj; **zato je danes tem trdnejše prepričanje vsakega lojalnega, poštenega odkritosrčnega in treznega Slovenca in Jugoslovana, da bomo toliko časa hodili k pogrebom najboljših, po nedolžnem padlih, ne le avstrijskih, marveč tudi našega naroda sinov, dokler se ta rabeljska zalega popolnoma ne uniči.**

Slovenska zemlja.

ŠOŠTANJ.

Mestna občina hoče novih lovorik. Župan F. Woschnagg, tovarnar, je postal vsled ugodnih kupčijskih zvez z Belgradom tako strasten srbofil, da hoče Srbe videti tudi v domači občini. Pri čisto nedolžnem Ciril-Metodovem kresu, katerega so žgali fantje na Vrhovniku, so glasom nizkotne ovadbe isti baje zaklicali: »Živijo Srbija!« V tej popolnoma neresnični ovadbi je toliko ostudnosti, da se gabi tudi vsem še količkaj poštenim ljudem v Šoštanju. Ovaduha pa sta v zlobnosti še prekosila župan F. Woschnagg in njega zvesti oproda tajnik E. Peunik; zasliševala sta fante na občini in jim direktno prigovarjala ter silila, naj izpovedo o klicih, ki nikdar in nikjer niso pali. Župan je celo rekel, naj le priznajo: »saj se vam itak ne bo nič zgodilo,« druge je hotel pridobiti na ta način, da jim je zatrjeval: saj so že vsi, ki so bili pred vami zaslišani, priznali klice! Kar priznajte!« Stvar bi imela lahko dalekosežne posledice: toda poštenje preobvlada zlobo, to si zapomnite, šoštanjski nemčurji! Zadnjič vas je bilo 15 v »Deutsches Haus«; dama iz vaše družbe je v šali omenila, naj se preštejejo pravi Nemci. Našteli so dva. Je pač šibka ta nemška stavba, še šibkejša pa postane, če se bo skušalo nemštvo vzdržati s tako podlim početjem, kakor je navedena preiskava!

TRBOVLJE.

Velika C. M. slavnost, ki bi se morala vršiti 12. t. m., se je preložila zaradi veselice gasilnega društva v Litiji, na **19. t. m.** Na svidenje torej sosedje Litijčani, Zagorjani, Hrastničani, Dolanci in Zidanmoščani in drugi v nedeljo dne 19. t. m. v Trbovljah. Zabaval se bode vsak udeleženec izvrstno. Točilo se bode izborno pivo in vino iz kleti Vinarske zadruge v Celju. Dame pridno pripravljajo razne sladkosti za želodec in druge stvari, katere še danes ne smemo videti.

Trboveljčani in okoličani, pridite se z nami veseliti in prepotrebni šolski družbi mal dar na altar položiti. Lep senčnat Volajev-Pustov vrt bode isti dan spremenjen v paradiž. Turisti, ki gredo isti dan na Kum, Mrzlico in Sveto Planino, naj ne pozabijo nazaj grede se pri nas oglasiti, kjer si bodo najlažje žejo pogasili in tudi z nami poveselili. Pri veselici sodeluje pevsko društvo »Zvon«, tamburaško društvo »Kolo«, trboveljsko gasilno društvo in »Trboveljska filharmonija«.

KOPALIŠČE TOPLICE NA DOLENJSKEM.

Po neugodnem, deževnem vremenu v prvi polovici meseca junija je nastalo krasno poletno vreme, ki je privabilo mnogo odličnih gostov v naše Toplice. Med temi gosti jih je več, ki so letos prvič obiskali naše kopališče. Ti ne morejo prehvaliti ugodnosti, ki se jim tukaj nudi, izbornega upliva termalne vode ter krasne okolice s prelepimi izprehodi. Posebno pa se vsi čudijo, da vse je to mogoče pri tako nizkih cenah. Vse to jih je toliko očaralo, da so obljubili vsako leto obiskati naše Toplice.

Naj omenimo med mnogimi obiskovalci sledeče: g. Spendal, kanonik iz Rudolfovega, g. Pretnar iz Bleda, g. obrst Janez Lavre z gospo iz Gradca, g. Ignac Tuljan iz Kobarida, g. inženir Spitzer z gospo iz Gradca, obrst pl. Hollega iz Ljubljane, višji ravnatelj Beneschovsky z gospo iz Gorice, g. baronica Hause iz Pulja, g. baronica Ohlhausen iz Dunaja, g. Linhart iz Gradca, g. nadrevident Boštan iz Ljubljane, g. Luznar iz Gorice, obrst Valenda iz Dunaja, inženir Speidel iz Dunaja, obrst pl. Sebisch iz Dunaja, g. pl. Dolleschall, vdova obrst aiz Rudolfovega, Alojzij Merlak, višji uradnik z sestro iz Ljubljane, g. Marija Pahor, privat. iz Trsta, g. Kurat, tob. ravnatelj iz Rovinja, g. župnik Korošec iz Ljubljane, g. Zanier, veleposestnik Št. Pavel, Štajersko, inženir Bleicher, Dunaj, dvorni svetnik Pajk z gospo iz Ljubljane, dvorni svetnik pl. Ridling z gospo iz Ljubljane, c. kr. višji revident Mule iz Trsta, Villar, višji oficial iz Trsta, g. Krese s hčerko okraj. glavarja soproga iz Ljubljane, g. Henigman, zasebnica, Kočevje, g. Pisenberger, Sarajevo, gdč. Schwinger iz Gradca, g. Pieta iz Dunaja, Fr. Meiksler, Dunaj, g. vitez Eisenstein, Praga, ekscelenca Feldmarschalleutnant Sckribe s sestro iz Maribora, g. Jos. Smrekar iz Amerike, g. župnik Ramouš, Dobro polje, g. župnik Bartl, Smlednik pri Ljubljani. Mnogo tujcev se nanovo pripelje vsaki dan, še več pa je priglašenih, ki bodo obiskali naše Toplice še tekom sezije.

ŠTORJE PRI SEŽANI.

Dne 19. julija 1914. priredi pevsko društvo v Štorjah pri Sežani veliko vrtno veselico. Pri veslici bo sodelovalo iz prijaznosti pevsko društvo »Ilirija« iz Trsta. Ker je naše priznano napredno društvo vsekdar in povsod radovoljno priskočilo na pomoč sorodnim društvom, je upati, da na veselici ne bomo pogrešali nikogar. Zabave ne bo manjkalo in za mladino je tudi preskrbljeno, da se ob zvokih lepih valčkov pošteno navrti. Na veseličnem prostoru se bodo pekli na ražnu kozlički, prešički itd. Noč poprej bo velikanski lov na rake in urhe. Vse vrste kraškega terana bodo na pomoč želodcu. Torej na veselo svidenje 19. julija v Štorjah pri Sežani. Avtomobilna zveza Opčine - Sežana - Štorje je zelo ugodna. Čisti dobiček veselice je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda.

Koroško.

Novi odloki glede koroških jezerov. Ker so naša koroška jezera zadnja leta sem zelo polna motornih čolnov in je bilo često tudi opaziti, da se ljudje premalo brigajo za snago na jezerih, je sedaj odločilo c. kr. ministrstvo notranjih zadev in c. kr. poljedelsko ministrstvo, da se ima vodo policijsko strogo nadzirati. Koder se najde na vodi oljnate plasti, smeti, ali druge kužne tvarine, se jih mora takoj odstraniti. Motorni čolni (ki jih žene nafta, bencin, petrolej ali elektrika), smejo voziti samo na površini vsaj 200 m od bregov, ne hitreje kot z brzino 10 km na uro. Isto velja za čolne, ki vozijo iz ali v pristane. Koder so označena ribiška mesta ali so ribiči na delu, morajo motorni čolni voziti mimo teh mest v razdalji 50 m in le k večjemu s hitrostjo 10 km. Izpuh motornim čolnom na vodi ni dovoljen. Nesnaga: cunje, olje, smetje — se ne sme metati preko čolnov v vodo. — Poostritev teh odredb so povzročile pritožbe letoviščarjev. Značilno je, da je še le ministrstvo moupravo briga za vse preje, samo za upravo briga za vse prjee, samo za to ne, za kar bi se brigati morala.

Iz Podjune. (Kresovi.) Na predvečer slovan. blagovestnikov sv. Cirila in Metoda smo našteli v zgornji Podjuni 36 kresov. Deževalo je cel popoldan tako, da je marsikateri od hiše odstranjeni kres moral izostati. Vendar so goreli na Pečici kakor tudi na Obirju. Tudi streljanje iz topičev se je slišalo. Koroški Slovenci so pokazali, da še živijo, da jih še ni ugonobil koroški jarem, čeravno so vse utrakvistične šole, v katere morajo pohajati slovenski otroci, napolnjene z nemškim duhom. Na tak večer bi se vsak lahko prepričal, da je nas Slovencev na Koroškem še dosti, a da se moramo boriti noč in dan za svoj obstanek.

Št. Kancian nad Juno. Dne 29. junija je skočila v Klopinsko jezero

SOKOL I. V nedeljo 19. julija velika celodnevna javna telovadba in veselica v senčnatem vrtu nasproti kavarni Evropi. Začetek dop. ob pol 9., pop. ob pol 3.

LISTEK.

M. ZEVAKO:

Visoka pesem ljubezni.

Roman iz francoske zgodovine.

(Dalje.)

Katarina de Medičis in Rudžieri sta se ustavila ob znožju stebra.

Astrolog je izvlekel iz nedrij ključ in odprl nizka vratica.

Vstopila sta in se znašla ob znožju stopnic, vijočih se do platforme na stolpovem vrhu.

Tam je bil napravljen kabinet, ali bolje, tesna celica, v kateri je imel Rudžieri svoje priprave, daljnoglede, kompase itd. Edino pohištvo je tvorila miza, obložena s knjigami, in dvoje stolov.

Ozka linica, ki je gledala v ulico Haš, je zračila to zatišje.

Skozi to linico je občevala z Rudžierijem stara Lavra, vohunka nad vohunko.

Skozi to linico je metala tudi Alisa de Luks svoja poročila, ki jih je hotela spraviti kraljici v roke.

Ravno nocoj je bila prejela Katarina Lavrin listek s par besedami:

»Drevi, od deseti uri, ji je napovedan važen obisk, o katerem hočem poročati jutri.«

»Ali želi vaše Veličanstvo, da prižgem voščenico?« je prašal Rudžieri, ko je zaprl stolpova vrata za seboj.

Namesto da bi odgovorila astrologu, ga je prijela Katarina naglo za roko ter jo stisnila, češ, da naj molči.

Zakaj slišala je na ulici korake, ki so se bližali stolpu. In Katarina de Mediči, ki je imela policijsko naturo prve vrste ter je bila zasnovala in uredila s svojo lastno glavo celo obširno moško in žensko policijo, si je rekla nehote, da je to morebiti korak osebe, ki hoče napraviti Alisi de Luks napovedani važni obisk.

Kraljica je stopila k lini, da vidi, kaj se godi.

Tema je bila globoka — nemogoče je bilo videti kaj. Postavila se je torej tako, da je slišala tem bolje, in prestavila vso, v tem hipu nepotrebno silo pogleda v svoje uho: saj je uho pogostoma še zanesljivejši in sposobnejši vohun od očesa.

Koraki so se približali.

»Nič posebnega ne bo, Veličanstvo!« je dejal Rudžieri in skomizgnil z ramami.

Dvignil pa je glas tako, kakor bi hotel, da ga sliši prihajajoči.

»Tiho!« je zamrmrala Katarina s tako pretečim glasom, da je astrolog prebledel.

Ljudje, ki so šli po ulici, niso mogli slutiti, da jih kdo posluša. Ustavili so se poleg stolpa, nedaleč od linice, in kraljica je začula glas, moški glas, ki ga je odevala neskončna žalost. Spoznala ga je in vztrepetala silovito.

Glas je velel:

»Počakati hočem vaše Veličanstvo tukaj. Odtod pregledam lahko hkrati Prečno ulico in ulico Haš. Niče se ne more približati zelenim vratom, ne da mu zastavim pot. Vaše Veličanstvo je torej popolnoma varno...«

»Ne bojim se, grof,« je odgovoril drugi glas; bil je ženski.

»Deodat!« je zamrmral Rudžieri zamolklo in prebledel.

»Ivana Albreška!« je dodala Katarina. »Molči! Poslušajva...«

»Glejte madam, tam so vrata,« je povzel glas grofa Marijaka. »Glejte, skozi vrt se vidi luč. Nedvomno je prejela vaše obvestilo. Čaka vas. Ah, madam...«

»Zakaj trepečeš, sinko moj ubogi?...«

»Nikoli v svojem življenju se še nisem čutil tako razburjenega, čeprav sem doživel že marsikaj žalostnega in veselega. Pomislite, Veličanstvo, da mi gre v tem trenotku za življenje!... A naj se zgodi karkoli, blagoslavljam vas, madam, zaradi zanimanja, ki mi ga izkazujete.«

»Saj veš, Deodat, da te imam rada kakor svojega lastnega sina.«

»Da, vem, kraljica moja. Gorje mi! Druga bi morala stati tu, kjer stojite vi... Poglejte, madam, kadar mislim, da me je moja mati gotovo spoznala v tistem svidenju na Lesenem mostu, kadar mislim, da je videla mojo ganjenost, dotaknila se moje rane in izmerila mojo bolečino, pa mi ni pokazala niti z gesto, niti z najmanjšim znamenjem kake ljubezni, marveč je ostala trda in neprodirna kakor led...«

Grof je zamahnil v strastni bridkosti in pridušeno ihtenje se je začulo do Katarine; toda strašna žena se ni ganila.

Samo iskra gneva in sovraštva se je ukresala v njenih sivih očeh.

»Pogum!« je dejala Ivana Albreška, da bi obrnila smer misli mladega moža drugam. »Upajva, da vam prinesem čez uro veselo odrešenje...«

To rekša je kraljica navarska naglo prekoračila ulico in potrkala na zelena vrata.

Trenotek nato so se vrata odprla. Ivana Albreška je stopila v hišo Alise de Luks.

Grof de Marijak se je naslonil k zidu stolpa, prekrižal roke in čakal.

Glava se mu je skoraj dotikala line.

Kakšne misli so se urtinjale trojici v teh dolgih minutah?

Astrolog: oče!... Kraljica: mati!... Deodat: njiju sin!...

Ločila jih je samo debelost zidu.

Z neopazno, počasno kretnjo se je postavil Rudžieri tako, da Katarina ni mogla seči z roko skozi lino.

Strašna sumnja se mu je porodila v duši.

Katarina je bila vedno oborožena z ostrim, kratkim bodalcem. Rezilo tega florentinskega orožja so krasile čudolepe arabeske in srebrni ročaj, ki ga je cizeliral nekoč sam nesmrtni Benvenuto Čelini, je bil umotvor. Ali ta dragulj je bil strašen v kraljičinih rokah.

Rudžieri je trepetal od groze.

Zakaj on sam je bil okalil ost tega bodalca v najhujših strupih; že majhna praska s končico tega umotvora je pomenila neizogibno smrt.

Kdo ve, ali ni mislila kraljica v kakem hipu na to: iztegniti bliskoma roko in ubiti lastnega otroka?

Stala pa je nepremično, kakor kip — kakor astrolog... kakor grof de Marijak tam zunaj...

Ura je bila enajst... udarila je pol...

Slišal nisi niti dihanja teh treh živih bitij, podobnih mrtvecem.

Zadnji udarec polnočne ure je zamrl v zvoniku kakor tegoben stok; takrat je stopila kraljica navarska iz Alisine hiše.

Z iztegnjenim vratom, v brezumni tesnobi, ji je gledal grof naproti. Noge so mu bile težke kot svinec.

Katarina je prisluhnila.

Toda ko je dospela Ivana Albreška do grofa de Marijaka, mu je rekla samo:

»Pojdiva, sinko dragi, pomeniti se morava nemudoma...«

Danes v nedeljo pop. ob pol 6. uri na igrišču pod Tivoli

I. klasifikacijska tekma reserva „ILIRIJE“ proti „SLOVANU“

Vstopnina: Sedeži 1 K, stojišča 40 vinarjev. Dijaške in vojaške vstopnice 20 vinarjev. Blagajne odprte ob 6. uri zv.

30 let stara sirota Helena Jarič. Bila ni normalno razvita, torej nesposobna za delo. Da bi lažje živela, je imela zapuščine v hranilnici 2000 K. Gospodinja je dobila za hrano in vzdržbo dekleta mesečno določeno vsoto. Na ta način bi bila dela prosta, a gospodinja jo je priganjala in celo tepla, če ni hotela iti delat. Tako je bilo tudi omenjenega dne, kar je bil povod samomora. Zapuščina je bila določena gospodinji in njenemu bratu, med katerima vlada neprenehoma prepir. Gospodinja je hotela na vsak način imeti več denarja kot njen brat. Da ga oškoduje, je nakupila za denar sirote mnogo kuhinjske posode in množino drugega blaga. Vso stvar je vzela v roke sodnija.

Spodnji Dravograd. (Prijet potepuh.) V okolici so prijeli nekega 27 let starega Jože Karmenška, doma iz Ptuja. Mož je imel takozvano štajersko obleko in živel zelo tje v en dan, pravil, da pričakuje večjo dedščino, vmes pa zastavljal ure, verižice itd. Pri aretaciji so našli pri njem mnogo naročilnih listkov neke graške trgovine z urami. Blago, ki je prodajal, je bilo sicer slabo in manj vredno, a lahkoverni ljudje so verjeli njegovi klepetavosti in mnogo kupovali.

Štajersko.

Nemčurske nesramnosti. Nemčurske nesramnosti po naših krajih presegajo že vse meje. V svoji ohološti in nacionalni predrznosti gredo naši posilinemci že do najskrajnejšega, to tudi v krajih, ki so do danes še popolnoma slovenski in bodo tudi še taki ostali za bodoče. Dne 28. junija je bilo v Rušah razobešenih na slavnostnem prostoru par slovenskih zastav. Očividno so te zastave nemčurjem docela zmešale glavo. Ne le, da je ruške »Nemce« vjezila slovenska trobojnica, jim še to tudi ni prav, da so se slovenske trobojnice spravile v ruško šolo. Za tega voljo se sedaj ruška nemškutarija zaganja v župana nadučitelja Lasbacherja. Vse kličejo na pomagaj! celo krajni šolski svet. Človek, ki kaj takega sliši ali pa bere, se mora s strmenjem vprašati: Ali res ni človeka, ki bi tem nemčurjem njih nacionalni greben odločno pristrigel? Upamo, da dajo slovenske Ruše potreben odgovor, kajti nasprotno bi ne bila sramota samo za slovensko gornje Podravje, marveč še v prvi vrsti za Ruše same.

Ptujska nemčurska domišljavost Širom slovenskega sveta zloznani slovenski renegat, pek in zastrupljevalec slovenskega življa na debelo — očka Ornik in njegovi trikrat žegnani »Nemci« so si izmislili zopet eno, tokrat prav debelo: Obrnili so se do c. kr. pošt. ravnateljstva z nalogom, da mora vse nenemške (v prvi vrsti pa slovenske, uradne pošiljke na katerih ni naslov nemški in mesto »Pettau» napisano »Ptuj« takoj vrniti. Mestni občinski urad v Ptuju pa tudi po časopisih izjavlja, da več ne sprejme slovenskih dopisov, pa magari da so uradni! To je skrajna predrznost! Pozivljamo vse slovenske urade, bodisi županstva ali druge, da se temu ne uklonijo! Imamo odlok najvišjega kot upravnega sodišča, da morajo mestni uradi sprejemati spise v deželi običajnih in veljavnih jezikov! To se je zgodilo potom razsodbe predlanskem, ko sta se mestna urada Egger in Reichenberg protivila reševati češke vloge. Če ne gre zdobra, pa zgrda! Slovenska županstva! Vračajte vse nemške dopise nele iz Ptuja, marveč tudi Celja, Maribora, Sl. Bistrice in tako dalje. Isto naj store vsa društva in korporacije. Bodimo dosledni, nam to ne bo v škodo, marveč v dobro.

Najnovejša zafrkacija nemčurjem. Naši listi so že prinesli vest, da je odredila c. kr. namestnija v Gradcu, da se mora v bodoče bolj paziti na sestavo porotnih list, ker so te doslej zlasti pa v zadnjih časih bile sestavljene iz manjvrednega porotnega materiala in so se zgodili razni, nečuveni porotni škandali. Ta odlok c. kr. namestnije je ponekodi zelo osupnil, zlasti pa še naše slovenske klerikalce, ki so si le predobro v svesti zadnjega porotnega škandala v Mariboru dne 20. junija, ko je bil odgovorni urednik Fr. Žebot, odnosno »Slovenski Gospodar« oproščen samo vsled inferiornosti par porotnikov, ki ne znajo ločiti zločina obrekovanja od imena poštenega moža. Klerikalci imajo s tole novo odredbo najnovejšo in najhujšo klofuto, ki obsoja ne le poroto, marveč tudi vso politiko vojskujočih se župnikov v S. L. S., g. Robleku pa je to zopet lahko dokaz, kakšno sodbo imajo vodilni krogi — o porotah, in ne navsezadnje o oni od 20. junija t. l.

Mariborska afera gimnazijca četrtošolca Kežmana bo našla prihodnjo soboto dne 18. t. m. pred mariborsko c. kr. okrožno sodnijo svoj zaključek. Anton Kežman se bo moral zagovarjati baje zaradi — veleizdaje. Nezrel fante — in veleizdaja! Človek kar ne more verjeti, kaj se danes vse že otrokom ne podtika. Bomo videli. Poročali bomo brzojavno sproti, na kar že danes opozarjamo naše bralce.

Tudi »demonstracija«. Telefonska žica je navadno povita v belo, modro, rudečo in zeleno nit. Telefonska žica od lokomotive v voz vlaka, koder sta ležali rakvi umorjenega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegove soproge, je istotako imela omenjeni barvi. Nemci so bili zaradi tega silno iz sebe in mnogo so za to pisali. Sedaj je pojasnilo ravnateljstvo juž. železnice, da je bila vmes — tudi zelena žica! Nemčurji so upili, da je bila ona trobarva — »slovenska demonstracija v mrtvaškem vozu . . . «

Maribor. (Komoden tat.) Zadnjič smo poročali, da je nek tat vdrl v stanovanje veleposestnice Suppanz v »Scherbaumhofu« in tamkaj tudi prenočil. Je bil to zloglasni tat in vlomilec Zampieri, o kojem smo poročali, da je pred dnevi ukradel kolo privat. uradnika Sachsa, ki so ga na Muti aretirali v družbi še enega zločinskega tovariša.

Maribor. Zaradi mestnega, starega pokopališča so si v laseh nemčurji in mestna stolna fara. Poslednja se za pokopališče čisto nič ne briga in ima vse skupaj res lice divje puščave.

Maribor. Poročali smo, da je volitvi podžupana prisostvovalo samo 26 občinskih svetnikov in da je bil podžupanom izvoljen zopet Henrik Wastian. Izostali občinski svetniki bodo morali torej plačati veliko denarno kazen. To je značilno. Ljudje za Wastiana več ne marajo. Odpor proti njemu raste tudi sicer od dne do dne. Proti event. kandidaturi za drž. zbor se pripravlja odločen protest. Nemci se boje, da bodo sedaj Wastianu vrnili politični krogi tudi oba poslanska mandata. Strah jih ni morda pred tem, da bi Wastian kot poslanec zopet prišel v parlament, pač pa jih je strah — da sploh ne bi bil izvoljen. Sedaj je seveda hkratu tudi jasno, zakaj se je »nemški« volilni odbor tako požuril že sedaj s predpripravami: Javnost treba za Wastiana pripraviti . . . Nemškonacionalci so tu morda ustrelili kozla, kojega posledice bodo morali čutiti še dolgo dobo let. Socialni demokrati so na tihem delali že ves ta čas sem in zagotavljajo, da ne ravno brez uspeha. Prihodnje volitve bodo v tem oziru pokazale, ali je ta njihova trditev resnična, ali pa samo izmišljena vsa njih samohvala. Wastian kot oseba nam je ravno tako človek kot vsak drugi in privoščimo mu rehabilitacijo. Dvomimo pa, da je rehabilitacija na tak način — v korist javni (ne morda politični) morali. Vemo, da bodo naši nemčurji v Mariboru tokrat spravili na noge še večji kapital, še več denarja za voiltve, kot pred leti in da bo pritisk še 10krat hujši kot je bil takrat. Izid volitev pa bo pokazala — tudi če bi pri event. kandidaturi zmagal Wastian — v koliko so napredovali nemški nacionalci če bi se Wastiana postavilo kandidatom.

Čudna zgodba iz Sloven. Bistrice. K temu se nam še poroča, da je aretirani neki l. 1887. v Stutgartu rojeni hotelski uslužbenec(?) Rudolf Kempf. Upil je baje(?) »Hoch Serbien!« Stvar se nam dozdeva umljivo čudna in ji ne verujemo prav posebno.

Celje. (Strop se je sesul.) Dne 8. t. m. so popravljali v I. nadstropju trgovca Stermeckega, Graška ulica, strop neke sobe. Med delom pa se je strop nenadoma sesul in pokopal nekega delavca, ki je dobil več težkih poškodb. Krivda baje tiči v tem, ker je bilo na podstrešju, ki je služilo za skladišče, nagromadenega preveč blaga.

Vransko. (Beg dveh nevarnih tičkov.) 26letna natakarica Ana Kac in 21letni Ferd. Turnšek sta bila radi tatvine zaprte v okr. sodišču, 5. t. m. sta zginila iz svojih celic, a že v noči na 6. t. m. zopet tu vlomila pri nekem posestniku in odnesla neznano kam 17 K gotovine. Uganka je, kako da sta ušla, kajti vrata njiju celic in mreže na oknih so bili cele.

Ptuj. (Smrtonosna črešnja.) Dne 5. t. m. je prišel 50letni viničar Andrej Podgoršek k posestniku Jožefu Bedraču in prosil prenočišča ter dovoljenja, si nabrati na bližnji črešnji nekaj sadu. Oboje se mu je dovolilo. Ko pa je splezal 4 m visoko na drevo, je padel nazaj dol in si zlomil vrat.

Trbovlje. Vse kar leze in gre naj pride v nedeljo 19. t. m. popoldne ob 3. uri na Volajev-Pustov sadonosnik, kjer se bode vršila velika C. M. veselica. Godba, ples, šaljivi srečolov. Cene navadne tako, da se ne bode mogel nihče pritožiti, da je predrago in da se je slabo zabaval. Vse drugo bode vsak sam videl. Na svidenje, sosedje.

Trbovlje. Neki trboveljski Slovenec zida kinematograf zraven svoje hiše. Delo je prevzela tvrdka Tolazzi Cordignano. Tujec dobi zaslužek, slovenski stavbenik mora pa skozi prste gledati in živeti od zraka. Čudna doslednost je vendar to le. — Kaj ne gospod, ki se čutite prizadetega, ki ste tudi slovenski obrtnik in se tudi za iste zavzemate pa samo z besedami: Najprvo se izvablja Slovenca stavbenika v Trbovlje, potem se ga pa pusti stradati.

Trbovlje. Postajenačelnik g. Jirčik je na lastno prošnjo premeščen na Dunaj, na njegovo mesto je prišel postajenačelnik iz Radgone g. Juro Dobovšek. G. Jirčik je bil miren in kulanten mož, ter upošteval, da živi v popolnoma slovenskih Trbovljah.

Sv. Jurij ob Juž. žel. Za postajenačelnika je imenovan na našo postajo laški postajenačelnik g. Taschek, uodom Korošec, ki je že več let kot uradnik pri nas služboval. Žalostno z slovenski trg Št. Jurij, da se ni pobrigal, da bi bil dobil slovenskega načelnika.

Dobova ob Savi. (Veselica C. M. podružnice.) Ker se je vsled občega žalovanja veselica C. M. podružnice začetkom julija odgodila, se vrši ista v nedeljo dne 19. julija. Veselični prostor na novem posestvu g. Kovačiča. Na vsporedu godba, petje, licitacije, srečolov, šaljiva pošta itd. Dolžnost zavednih okoličanov je, posetiti prireditev važne družbine postojanke. Na svidenje 19. julija v Dobovi!

Kapele pri Dobovi. (Tatovi na delu.) Le malo časa je trajal mir pred tatovi v našem okraju. Pretečeni teden so se zopet oglasili in hoteli vlomiti pri trg. Vidmarju odkoder so šli odgnani k trg. Zorčiču a jim je tudi tam izpodletelo. Predno so poskušali omenjene vlome, so vdrli v neko vinsko klet in se tam prav po ceni napili »korajže«. Sumi se, da so bili tatovi prekomejni Hrvati, a dosti se pri nas pokrade na račun Hrvatov od domačinov.

Goriško.

Kar na tihem so ustoličili Bombiča za zopetnega goriškega župana. Občinstva ni bilo, razven par kamoraških podrepnikov in ultra laških »cittadinov«. Vse se je zgodilo tako tiho in neopaženo, da so se tam čudili celo občinski svetniki, ko so odhajali iz dvorane. Bombič spada med staro šaro ali pa v zanikerni mestni muzej! Na tako važnem mestu ni za njega prostora, kar so začeli uvidevati tudi največji Bombičevi privrženci. Menda se bo vendar kmalu spolnila želja vseh poštenih goriških meščanov!

Nesramnost in zloba goriških novostrujarjev presega že vse meje. Sicer pa je treba pomisliti, da tvori to nesramno in zlobno družbo le par nadutih in neizkušenih mladeničev, katerim ni znana niti politična abeceda, kaj še le politika v pravem pomenu besede! Zato ni čudno, ako se drzne »Novi Čas« obelodaniti take nesramne, zlobne in popolnoma izmišljene laži, kakor je ta, ki spravlja naš list v zvezo s sarajevsko tragedijo. Tič se spozna po perju, klerikalec pa po laži in hinavščini. Naš list je vedno zastopal jugoslovansko politiko v okviru habsburške države.

Semplice curiosita!? Zadnja »Liberta« našteva časopise, ki so ob smrti prestolonaslednika Franc Ferdinanda izšli v žalni obliki. Čudi se, da je tržaški »Piccolo« imel črno obrobljeno obvestilo o atentatu itd. Na koncu pa pristavlja, da je to priobčila zgolj iz radovednosti!? Kakšni so naši Lahi, se vidi tudi iz takega početja, ki osvetljuje ves njihov iredentizem, katerega pa naša vlada noče videti!

Tatova po poklicu sta Anton Puller iz Bracana pri Tržiču in Karl Klančič iz Kormina. Oba sta bila že večkrat kaznovana radi tatvine. Topot je dobil Puller 7 mesecev in Klančič 4 mesece težke ječe, pooštrene s postom.

Gorica in Furlanija! Lahi so vedno v veliki zadregi, kadar jim kdo reče, da Gorica ni v Furlaniji, ampak na slovenskem Goriškem. Seveda Lahi jo hočejo imeti za glavno mesto Furlanije, mi pa pravimo, da je naša in naša tudi ostane! Laška poželenja po slovenski Gorici bodo pač kmalu izpuhtela v prazen nič!

Gorica. (Ogenj.) V noči od četrtka na petek se je vnelo v Podberščičevi mizarski delavnici v ulici sv. Antona. Prišla je takoj mestna požarna bramba, ki je pogasila ogenj. Škoda je precejšnja.

Gorica. (Policijski vohuni.) Po mestu kroži par domačih in tujih policijskih vohunov, ki zahajajo v razne slovenske gostilne in celo v prodajalne. Navadno so ti ljudje dobro oblečeni, a spozna se jih takoj po njihovem obnašanju, zlasti pa po njihovih pobešenih pogledih. Opozarjamo vse, da se ne dajo preslepiti od navidezne prijaznosti teh ljudij, katerih služba je uničevanje drugih. Vsak Slovenec naj se jih izogiba!

Na zadnjem živinjskem semnju v Gorici je bilo 250 goved, 20 telet, 750 prešičev in 4 konji.

Židovsko pokopališče v Rožni dolini so začeli popravljati.

Aretirali so baje zopet nekega delavca, ki se je nepremišljeno in v pijanosti izrekel proti Avstriji!

Piše se nam: V roki imam vozni red in v njem oglase raznih slov. trgovin in obrtnikov v Gorici. To je dobro, da se ve človek vsaj ravnati. Med drugimi čitam tudi oglas brivnice Čoter. Pridem v Gorico in se hočem — pri njem obriti. Toda brivca Čoter v »Ozki ulici« ni. Ko sem dolgo iskal, najdem napis Zotter. Zdaj ne vem, kaj je pravo. Ali je Čoter Zotter, ali je to kaka druga brivnica. Mislim, da bi bilo treba v oglasu povedati ime, ki je na napisu — ali pa napis napraviti, kakor je v oglasu.

Iz Šmarij na Goriškem. V naš občini živi človek zel okrasne postave, ki mu neče, vkljub visoki starosti srčece mirovati. Tako je lep, tako je zal, da se našemu ženstvu takoj prikupi! Oh, pesmice o rajnem srčecu, o presrečni zaljubljeni ptički itd. mu kar vrv iz suhega, glisti podobnega goltanca. Je že prav, da se mož zna, tako prikupljati nežnemu spolu, pa vsaka stvar naj ima svoje meje. Mož je postal že tako predrzen, da ne da nobeni ženski miru. Oh! težko je res, ako mu ljubezen tako poganja, zato bi mu svetovali, da si drugače pomaga — nam da pa mir.

Več žensk.

Prostovoljno gasilno društvo v Sežani, priredi dne 2. avgusta 1914, k dvajset letnemu obstanku društva jubilejno veselico. Vzpored se prijavi pravočasno.

Pomen sv. Cirila in Metoda.

(Iz nekega govora na praznik 6. jun.)

Te dni slavi sv. cerkev in z njo slovanski narodi god slovanskih blagovestnikov.

Velik in pomemben je ta praznik, ki ga slavi vsak tem bolj, čim bolj pozna veliko delo, ki sta ga izvršila sv. Ciril in Metod.

Imena Ciril in Metod, polnijo dušo vsakega, ki se zaveda, da je Slovan, z brezprimerno hvaležnostjo. Ta imena vrezana so v strženu velikega slovanskega stebla v ranem IX. veku, noben vihar, noben sovrag ni mogel zbrisati teh svetlih imen iz naše zgodovine.

Imena slovanskih blagovestnikov so **cela ideja.** In ta ideja se širi, raste do nedoglednosti. Ta ideja raste kakor gorčično zrno v evangeliju, pa naraste v ogromno drevo, ki bo pod svojimi širokimi vejami zbrala vse slovanske narode . . .

Dela slovanskih blagovestiteljev so nenadkriljiva, njih energija presega vsako človeško moč — neizmerno je bilo polje njih dela, besede njih je bilo plemenito seme, a plodovi njih dela so večni, neizmerni. Skozi trnje in močvirje stopala sta Ciril in Metod s križem in evangelijem v roki, a nista nosila samo križa in evangelija, nosila sta nekaj enakovrednega, kakor je božja beseda, slovansko azbuko. Šla sta naprej v imenu božjem in Kristusovem za krščanstvo in Slovanstvo! Nista se bala ničesar, dokler nista našla svoje Golgate, Ciril v Rimu, a Metod v zeleni Moravski na Velegradu.

Pred več nego tisoč leti se je godilo vse to, v času ko so slovanski narodi tavali v temi nekulture in praznoverja, ko so živeli v narodni in državni nesvesti, osamljeni, medsebojno razprti in obkoljeni od krvnih sovražnikov, Ciril in Metod prišla sta med Slovane v onem času, ko med njimi ni bilo človeka, ki bi jim z bakljo Kristovih besed in z nervom slovanske krvi obsjal in pokazal pot k svobodi, kulturi in ljubezni, samopožrtvovalnosti za velika dela in naloge vsega Slovanstva. Vse to se je godilo v onem času, ko so prežale na Slovane v duševnem oziru dve veliki nevarnosti: **Ko je južnim Slovanom pretilo iz Bizanca duhomorno fanarsko farizejstvo, ko je zapadnim Slovanom jemalo katoličanstvo, zlorabeče ime Kristovo, zlato svobodo!**

Prvi so ubijali telesa, a drugi telesa in duše, narodno zavest Slovanov.

Ciril in Metod, ki sta prišla iz slovanske Macedonije, dvignila sta pravi križ Kristove ljubezni, dvignila sta besedo o slovanski moči in samozavesti. Po Kristovih besedah »pojdite in učite in krstite«, šla sta in učila Slovane v slovanski besedi nauke prave ljubezni, odprla sta oči balkanskim Slovanom, a potem vsem

Dalje v prilogi.

Naš podlistek.

Predstaviti hočemo danes cenjenim čitateljem pisatelja našega novega podlistka: »Izredni doživljaji reporterja Jožeta Rouletabilla pod naslovom: »Skrivnost Rumene sobe.« Prinašamo tukaj izvleček iz prvega svetovnega lista svoje vrste »Illustrationa«.

»G. Gaston Lerouse je časnikar v pravem pomenu besede. Bil je odvetnik, poročevalec sodnih razprav, gledališki kritik, higijenik, dramatik, (L. 1913. se je igrala z velikim uspehom njegova drama »Alzacija« v pariškem gledišču »Réjane« —opomb. prevajalca). Leraux je prepotoval svet: vedno je ostal časnikar. Mogoče postane še poljedelec ali industrijec, bodite prepričani: zgodi se to samo vsled njegove ljubezni do poročevanja.

Biti poročevalec, to je držati vsak dan v rokah koščck življenja, čutiti kako trepeče med prsti, poživiti ga ali pa uničiti s svojim dihom, obleči ali sleči ga do golega: zato so potrebni zakladi čustvovanja in domišljije. G. Gaston Leroux ima oboje. Njegova domišljija je nekaj posebnega. Čeprav včasih presenetljiva, ostane vendar resnična. Kolikokrat so mislili čitatelji »Matina«, ko so čitali njegova poročila, da so to samo sadovi bujne fantazije, in vendar so imeli pred seboj fatografijo, mislili so na roman, pa je bil odlomek zgodovine.

Nekega dne je hitel naproti Nordenskjoldu, ko se je vračal iz polarnih krajev. Da bi ga imel popolnoma res samo zase, ga je šel iskat na sredo Atlantskega oceana. Ko je prišel na njegovo ladjo, je izbruhnil silen vihar. G. Leraux, dasi ravno zelo bolan, je ostal izredno dobre volje, Nordenskjold, čeprav zdrav kot riba, pa je postal čudno molčeč. Pet dni nato začne izhajati serija Leraux-ovih člankov pod naslovom: »Nordenskjoldovi dogdki«. Da se maščujejo, so mu metali njegovi konkurentje polena pod noge v obliki obdolžitev: roman, podlistek, kar je vljudni izraz za: izmišljotina, laž. In vendar ni bil to niti roman, niti izmišljen podlistek, kar je dokazal tudi Leroux, ko je objavil po sklepu »Nordenskjoldovih dogodkov« Nordenskjoldovo pismo: »Res ne bi verjel, da je mogoče napisati tako obširno in tako točno poročilo po tako maloštevilnih razgovorih.«

Nekoč je hotel govoriti s Chamberlainom. Bilo je to takrat, ko je vstajala med bursko vojno nad ministrovo glavo zarja sovraštva. Na vse zgodaj zjutraj se mu posreči priti v njegovo stanovanje. Minister je še v postelji. G. Leroux sedi v sosednji sobi s Chamberlainovim tajnikom. Dve uri že čaka tukaj, a zaman. Tajnik mu ponovno izjavi, da ne bo Chamberlain nikdar sprejel nobenega časnikarja.

Ta »neuspeh« je postal za g. Lerauxa vendar izreden uspeh. Objavil je članek treh kolon z naslovom: Kako sem zgrešil Chamberlaina. Naravnost mojstrsko delo. Šest kolon razgovora z ministrom ne bi imelo takega uspeha.

»Skrivnost rumene sobe« je delo posebne vrste. O tem se bodo naši čitatelji najbolje prepričali, ako si bodo vsako nedeljo kupili »Dan«. Prinašali bomo vsako nedeljo pol strani romana, tako da si ga bo vsak lahko tudi shranil.

Slaven kritik piše o tem delu: »Skrivnost« rumene sobe« je izredno delo matematično točnega sklepanja in popolnoma psihološko utemeljeno. Sam Rouletabille pravi nekje: »Storiti moramo nekaj boljšega, nego navadno policijsko delo, biti moramo logični, poslušajte me dobro, tako logični kot je bil ljubi Log, ko je rekel $2 + 2 = 4$. Treba je prijeti pamet na pravem koncu«. — V tem tiči ono, ki dviguje to delo nad dela Conana Doyleja. Vsem bode ugajalo delo, z vžitkom bodo sledili jedrnatim izvajanjem v neštevilne pasti, v zasede, v slepe izhode; zopet drugi bodo okusili veselje videti izvršeno divno zadačo, ki je sami niso mogli rešiti. So to res izredni doživljaji reporterja Jožeta Rouletabilla. Čudno, kaj? Mislili si bodete, ima res kdo tako ime? Rouletabille res živi. Živ je, reporter je, in kličejo ga Rouletabille. Čitali bodete njegove doživljaje, in ko se vam bodo dozdevali najbolj neverjetni, bodite uverjeni, da so gola istina. Spomnite se, da je g. Leroux tudi sam reporter — kot Rouletabille — ter vedite, da so to ljudje, ki so na svetu najbolj nevarni: ko mislite, da so najbolj od resnice oddaljeni, takrat so ji najbližje.«

Tako piše svetoven list. Naši čitatelji se bodo sami o tem prepričali.

drugim slovanskim bratom! S svojo slovansko besedo sta dokazala, da so vsi slovanski narodi bratje, bratje po krvi, duhu in srcu.

In kdor razume njih veliko nalogo, njih zasluge za vse Slovanstvo mora priznati, ako vidi danes sadove njih velikega dela, da brez Cirila in Metoda Slovanstvo ne bi doseglo današnje svoje moči, prosvete in medsebojnega razumevanja. Brez njih bilo bi bratstvo Slovanov nemogoče, ker kdo ve, kdaj bi šele spoznali, da smo res bratje. In zlasti mi južni Slovani moramo slaviti njih spomin, proglasiti moramo Cirila in Metoda za velike zaščitnike svoje!

Ako prelistamo knjigo zgodovine od 9. do 11. stoletja, vidimo velikanske zapreke in ovire, ki so jih stavili slovanskim blagovestiteljem na pot oni, ki so se bali prebuditve slovanske zavesti. Kdor pozna razmere teh časov, ono strastno borbo med vshodom in zahodom, ta vidi v kakem boju sta bila slovanska blagovestitelja, njih učenci in verniki. Ako poznamo in premislimo vse te težave, tedaj moremo šele prav oceniti njih zasluge za pravo Kristovo vero in slovansko misel.

Zato jih morajo slaviti vsi slovanski narodi v svojih cerkvah in šolah. Hvaležnost slovanskim blagovestiteljem vpisana je globoko v srca vsem Slovanom od Jeniseja in Visle do Jadranskega in Belega morja!

Res je sicer, da je poznejši razvitek zgodovinskih dogodkov na zapadu med Slovani mnogo škodoval velikemu delu slovanskih prosvetiteljev, veličastne zgradbe njih kulturnega dela uničila je germanska in mongolska roka, toda seme je ostalo še vedno in to klijoče seme je v plodni zemlji.

To vedo najbolje oni Slovani, ki so izgubili svojo svobodo, ki so jih Nemci z ognjem in mečem priborili za Rim.

In ravno zato sta slovanska blagovestitelja Slovanom, ki so izgubili svojo svobodo mnogo dragocenejša. Svoboden človek ložje pozabi na težko sužnjost, kakor ozdraveli hitro pozabi na svojo bolezen. Toda vsi ti vedo, da človeška duša ni telo, da ne umre, da živi večno! In zato žive, delajo in čakajo.

V duhu Cirila in Metoda se moramo Slovani ljubiti in medsebojno razumevati, pomagati si moramo v težkih dnevih! Potem pride čas, ko se združijo zbori vseh Slovanov v enoglasen in silen akord, akord, ki je zadonel iz velike slovanske duše, ki ga spremlja Bogu mila harfa velikega Cirila.

Slava vama slavna brata, prosvetiteljima svete slovanske cerkve. Slava vama, tvorcem slovanske azbuke, probuditeljema slovanske moči in zavesti, slava vama sveta slovanska brata Ciril Metod!

J.

Dnevno.

Pl. Hartwig, ruski poslanik v Belgradu — mrtev. Težka izguba je zadela Srbijo, Rusijo in celo Slovanstvo. Ruski poslanik v Belgradu Hartwig je mrtev. Predsinočnim je obiskal Hartwig dunajskega poslanika, ki se je ravnokar vrnil z Dunaja in imel z njim politični razgovor. Med pogovorom ga je zadel mrtvoud in predno je prišla zdravniška pomoč, je bil že mrtev. Bil je star 56 let in veljal za enega najsposobnejših ruskih diplomatov. Bil je Slovan s celim srcem in tudi velik prijatelj Jugoslovanov. Tudi balkanska zveza je plod njegovega dela in njen uspeh je izza balkanske vojne vsakemu znan. Turčija, 500letni zatiralec slovanskega življa na Balkanu, je bila zdrobljena. Kakšnih naporov je bilo treba, da je prišlo do balkanske zveze, ve le dober poznavalec balkanskih razmer pred vojno l. 1912., ko so bile vse balkanske države proti eni ena proti vsem. In vsa ta nasprotstva se je posrečilo Hartwigu premostiti in ustvariti zvezo. Pl. Hartwig je bil vedno označevan za moža, ki prevzame kaj kmalu posle ruskega zunanjega ministrstva. — V Belgradu vlada za pokojnikom globoka žalost.

Kranjci ne smejo več na Koroško! Daleč smo prišli. V Sv. Jakobu v Rožu se je za 12. t. m. pripravljal ljudski tabor. Včeraj pa se je poslala na S. L. S. sledeča prepoved: »Povodom prireditve ljudskega tabora koroških narodnih Slovencev dne 12. julija 1914 v Sv. Jakobu v Rožu c. kr. okrajno glavarstvo Beljak v prid javnega reda in pokoja sledeče vkrene: **Tabora se smejo v smislu naznanila in vabil samo koroški Slovenci udeležiti. Vsled tega je prihod in udeležba Slovencev iz drugih dežel na tem taboru strogo prepovedana.** Da pa ne pride do spopada, je 12. julija 1914 tudi vsak prihod od nemške strani v Sv. Jakob v Rožu prepovedan. V ta namen bo 12. julija orožništvo kolodvore v Podrožici in Podgorjah kakor tudi vsa pota, po katerih se v Sv. Jakob pride, nadzorovalo in na to pazilo, da se tej odredbi uboga in da se v krajnem okolišu Sv. Jakoba vsako zbiranje v trope zabrani. To se s pristavkom razglasi, da se bo neposlušnost teh odredb po § 11. cesarskega ukaza od dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96, strogo kaznovala in da bodo neubogljivi če bo treba zaradi prestopka §§ 279, 283 in 284 kazenskega zakona tudi sodnijsko kaznovani. — C. kr. okrajno glavarstvo Beljak, dne 9. julija 1914. — C. kr. dvorni svetnik: Schuster m. pr.« — Sicer ne odobravamo vse politike S. L. S. na Koroškem, ampak **ta prepoved je naravnost proti vsakemu drž. zakonu.** Na shodu je pravzaprav imel govoriti le en kranjski posl. S. L. S. — namreč Jarc. (»Slovenec« pravi, da Jarc še ni srbski zarotnik in če bi kdo to mislil, bi gorenjekoroške krave popokale od smeha. To ima »Slovenec« prav. Tokrat se ni zlagal!) **Z Jarcem Korošci konečno nič ne izgube — ampak dolžnost S. L. S. je, da napravi take prepovedi nemogoče.**

»Slovenec« se zgraža, ker so Srbi sklenili, da ne prihajajo več v avstrijska zdravilišča in letovišča, ker hočejo imeti mir tam, kamor nosijo svoj pošten denar. Saj je znano, da so hoteli v nekem sanatoriju za jetične blizu Gradca »kulturni« Nemci linčati nekega jetičnega majorja in nekega zdravnika iz Srbije, v Gleichenbergu pa neprestano žugajo vojvodi Putniku. Srbi spadajo med najboljše goste avstrijskih zdravilišč in letovišč. To je dobro znano v Karlovih in Marijinah laznih, v Rogatcu, Opatiji in drugod. In vendar sedaj nikjer niso varni življenja in kaj je naravnejše od tega, da nočejo nositi svojega denarja tam, kjer niso varni življenja? Vsakemu je ta njihov sklep razumljiv, samo »Slovenec« se radi tega zgraža in morda bo še predlagal Berchtoldu, naj ta zahteva od srbske vlade, da ta prisili svoje državljane, da morajo zahajati v avstrijska zdravilišča in letovišča in se dati tam pobijati. Prismuknjen je »Slovenec« dovolj, da bi sprožil tudi tak predlog. Pa ne bo nič. Naj gredo v Karlove in Marijine lazne, v Gleichenburg itd. sarajevski katoliški in muslimanski sankiloti — saj sedaj imajo dovolj denarja, ki so ga oropali srbskim trgovcem, obrtnikom in zasebnikom.

To, to bo nekaj za naše klerikalce! V Bosni so bili do sedaj najboljši trgovci Srbi. Katoliški Hrvati vsaj v Bosni niso pokazali nobenega smisla za trgovino in zato imajo importirani Nemci in Židje radi katoličane, ki pridejo v poštev samo kot odjemalci, ne pa kot konkurenti. Srbe so pa sovražili Nemci in Židje, ker ti so bili dobri trgovci in tudi srbski odjemalci so se prav pridno izogibali nemških in židovskih trgovin in so rajše zahajali v srbske trgovine. Pustošenje srbskih trgovin se je torej izvršilo v interesu nemških in židovskih trgovcev, ki mislijo sedaj stopiti na mesto srbskih trgovcev. Zato je »Slovenec« tako vesel tega pustošenja — naj bo protestantovski Nemec, ali pa Žid, da le pravoslavni Slovan ni. No, pa vsi ti lepi upi bodo šli najbrže po vodi. Srbi so pridni in delavni in kmalu bodo zopet cvetele njihove trgovine! To bo menda tudi po okusu naših klerikalcev, da vlada v Bosni kratkomalo razlasti Srbe ob srbski in črnogorski meji in naseli tam Nemce in Madžarje. Seveda: naj pride tudi hudič iz pekla, da le prežene pravoslavnega Slovana z njegove zemlje! Res, nizko je padlo naše ljudstvo, da se da voditi od takih ljudi. Pa ljudstvu tega še ne zamerimo, ker ono je nezavedno, ampak čudimo se onim inteligentom, ki pravijo, da so narodni, pa podpirajo tako propalo, ostudno stranko!

Korajže jim je zmanjkalo. Frankovski »patriotizem« ni posebno korajžen. Upajo si ga pokazati le takrat, če lahko nemoteno razbijajo in kradejo. Če bi pa morali za svoje pozno »ogorčenje« kaj žrtvovati jim pa srce uide v hlače. Pripoveduje se sledeča kratkočasna zgodbica. Po vzgledu svojih zagrebških tovarišev, so poskušali prirediti tudi frankovci v Sremskih Karlovcih pogrom na Srbe. Srbi, ki so v veliki večini v mestu, so pravočasno izvedeli za nameravani napad frankovcev na srbsko last. Zato so organizirali v največji naglici svojo lastno varstveno stražo in jo oborožili z močnimi gorjačami. Nič hudega sluteč, so se frankovci v resnici začeli zbirati v neki ulici v izprevod, da pričnó potem s svojim »patriotičnem« razbijanjem in uničevanjem srbskih trgovin in drugih lokalov. Srbi so jih mirno pričakovali. Frankovci so se res uvrstili v izprevod, ko pridrvi ves zasopljen k njim neki njihov pristaš in jim naznani, da nameravajo Srbi vsak napad krvavo odbiti. V trenotku je nastala med frankovci strahovita zmešnjava. Sledili so kratki prepiri, nato pa so se takoj vsi razpršili. V par minutah ni bilo o frankovcih nikjer ne duha ne sluha.

Desno roko si je zlomil te dni Janez Zupančič, učenec ljudske šole. Padel je namreč s cestne ograje. Prepeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji.

Aretacija. Dne 9. t. m. je orožništvo aretiralo v Kozarjah 45letnega dninarja Franceta Mohorčiča radi zlobnega poškodovanja tuje lastnine in radi razgrajanja. Izročilo ga je okrajnemu sodišču.

S češnje je padel. Učenec ljudske šole v Škocijanu pri Mokronogu je padel te dni s češnje, kamor je splezal, da bi trgal sad. Zlomil si je obe roki v podlehtju.

Požar. Preteklo sredo zjutraj, kmalu po polnoči, je začelo goreti na Dobrovi. Strela je udarila v hišo št. 53., ki je krita s slamo in ki je bila takoj v ognju. Na mesto nesreče so takoj prihiteli domači gasilci, ki so ogenj lokalizirali.

Nesreča vsled splašenih konj. Posestnik Ignacij Gospodarič iz Prapreč pri Šent Rupertu na Dolenjskem je šel te dni z vozom, v katerega sta bila vprežena dva konja, po krmo. Na nekem ovinku pa sta se splašila konja, voz se je prevrnil in Gospodarič, ki je sedel na vozu, je padel na tla in si izpahnil levo roko v rami.

Z voza je padel Janez Šonta, posestnikov sin iz Šent Janža na Dolenjskem. Fant je nakladal seno, padel je z voza in si je izpahnil desno roko v lehti.

Ogenj. Dne 2. t. m. je začelo goreti pri posestniku Jožetu Dragmanu iz Suhorja. Zgorela je hiša in pod, ki sta bila krita s slamo. Škoda znaša 1500 kron in je deloma pokrita z zavarovalnino. Zažgali so najbrže cigani.

Strela jo je ubila. Dne 4. t. m. popoludne je strela ubila 15letno posestnikovo hčer Marijo Zupančič iz Prežganja. Deklica je bila na travniku, ko jo je zalotila nevihta. Šla je vedrit pod neko hruško, ki je stala v bližini. Tu je udarila v drevo strela in je revico ubila.

Ogenj vsled strele. Dne 6. t. m. popoldne se je zbrala nad občino Šmihel-Stopiče nevihta, ki jo je spremljal grom in blisk. Strela je udarila v kozolec posestnika Jerneja Bartolja iz Velikega Cerovca in je zažgala poslopje, ki je pogorelo do tal. Škoda znaša 320 K.

Nepreviden voznik. Dne 9. t. m. opoludne, ko so šli otroci iz šole, je peljal neki kmet tako neprevidno in nerodno skozi vas Studenec, da je konj podrl na tla desetletno učenko Frančiško Škrabo in jo povozil. K sreči je deklica le lahko poškodovana.

Smrtna nesreča. 47letna kajžarica Ana Juršičeva iz Dolž, občina Šmihel-Stopiče, je te dni trgala češnje. Pri tem je padla raz drevo in si je zlomila tilnik. Drugi dan nato je umrla. Juršičeva zapušča šest nepreskrbljenih otročičev.

Napad. Rudarja Vincenca Mraka je napadel preteklo nedeljo ponoči na poti domov v Sp. Idrijo neki rudar, ki mu je prišel nasproti. Zadnji je Mraka pretepel in ga težko po-

---

„Skrivnost rumene sobe“

Izredni doživljaji Jožefa Rouletabilla.

(Le Mystère de la Chambre jaune.)
Francoski spisal Gaston Leroux.
Prevel J. B.

Na prvi pogled smo pregledali vse! Gospodična je ležala na tleh oblečena v nočno srajco, okoli nje strahovit nered: prevrnjeni stoli in miza so pričali, da se je vršila ljuta borba. Gotovo je vrgel morilec gospodično iz postelje; vsa oblita s krvjo — na vratu grozni sledovi nohtov — meso na vratu je bilo takorekoč odtrgano — in v desnem sencu luknjica, iz katere je vrela kri, ki je tvorila na podu že veliko mlako. Ko je zagledal g. Stangerson svojo hčerko v takem položaju, je skočil obupno ječe k nji. Dognal je, da je nesrečnica še živa: ni se več brigal za kaj drugega. Drugi smo iskali morilca, ki je hotel umoriti našo gospodinjo, in prisegam vam, gospod, slaba bi mu predla, če bi ga dobili. Toda kako si razlagati, da ga ni bilo več tukaj, da je že pobegnil. To presega vso domišljijo! Nihče pod posteljo, nihče za pohištvom, našli smo le sledove: krvave sledove široke moške roke na stenah in vratih, velik okrvavljen robec brez vsakega znaka, nizka čepica, že precej obrabljena, po podu pa polno moških stopinj. Mož, ki je hodil tukaj, je imel pač velike noge in odtiski so bili črnkasti kot od saj. Kam je vendar izginil ta človek? Ne pozabite, gospod, da nikamina v »Rumeni sobi«. Ni mogel niti skozi vrata, ki so prav ozka: na pragu je stala vrtnarjeva žena z lučjo, med tem ko sva iskala z vratarjem morilca v sobi; v tej mali sobi se ne bi mogel skriti, seveda tudi nismo našli nikogar. Preiskali smo vse; pogledal sem seveda za k zidu prislonjena in polomljena vrata. Skozi zaprto okno, z zaprtimi veternicami in z železnim omrežjem tudi ni mogel pobegniti. Torej? ... v resnici, pričel sem verovati v hudiča!

Neverjetno: na tleh zagledam svoj samokres. Da, v istini, svoj pravi samokres ... To mi je zopet pregnalo misli na hudiča, če je on hotel umoriti gospodično, ne bi bil prisiljen ukrasti moj samokres. Šel je najprej na podstrešje ter je vzel iz predala za svoje hudobne namene moj samokres; pregledali smo samokres: dve patroni izstreljeni! Gotovo sem imel, gospod, v tej nesreči veliko srečo, da je bil g. Stangerson v laboratoriju, ko so pokali streli, ter da se je prepričal na lastne oči, da sem bil jaz tudi tam. V nasprotnem slučaju ne vem, kam bi me spravil ta preklicani samokres. Najbrže bi bil sedaj že pod ključem. Pač ni treba dosti, da spravi justica koga na morišče!«

Urednik »Matina« je dodal temu poročilu sledeče vrste:

»Nismo prekinili očeta Jakoba, da nam je povedal vse, kar ve o tolovajstvu »Rumene sobe«. Navedli smo popolnoma njegove besede, z ozirom na cenjene čitatelje smo samo izpustili nebrojna jadikovanja, s katerimi je prepletel svojo povest. Prepričani smo, oče Jakob, popolnoma smo prepričani, da zelo ljubite svojega gospodarja! Čutite potrebo, da vedo to tudi drugi, in tako ponavljate to vedno, posebno odkar se je našel samokres. Imate pravico! — Govoriti smo hoteli še z očetom Jakobom — Jakob L. Monstier — a ravno takrat je bil poklican k preiskovalnemu sodniku, ki je vršil svojo dolžnost v veliki grajski dvorani. Nemogoče nam je bilo priti v grad, tudi hrastovje okoli pavilona je strogo zastraženo. Skrbno čuvajo vse sledi.

Ravnotako smo hoteli izprašati tudi vratarja in njegovo ženo, nemogoče, nismo ju mogli najti. Čakali smo tako v gostilni blizu glavnega vhoda v park, na preiskovalnega sodnika iz Corbeija g. Marqueta. Ob pol šestih smo ga zapazili priti s pisarjem. Preden je vstopil v voz, nam je bilo mogoče staviti sledeče vprašanje:

»Gospod Marquet, ali nam lahko razjasnite vsaj nekoliko to zadevo, brez škode seveda za izid preiskave?«

»Nemogoče, je odgovoril gosp. Marquet, naj bo že kar koli. V celem je to najbolj čudna zadeva, kolikor jih poznam. Več ko vemo navidezno, manj vemo v resnici!«

Prosili smo g. Marqueta, da nam izvoli zadnje besede vsaj nekoliko razložiti.

Odgovoril je: — menda ne bo nihče prezrl teh važnih besed — »Če ne najdemo več nobenih novih stvarnih podatkov, potem se pač bojim, da ne bomo še tako hitro razkrili misterija, v katerega je zavit ta nizkoten atentat na gdč. Stangersonovo; upati moramo seveda, že vsled človeške pameti, da dobimo dokaz, da ne smemo nikdar obupati nad pravilom: vse se godi naravnim potom. Takoj jutri pričnem preiskavati strop, stene in pod »Rumene sobe«, poklicati hočem tudi na pomoč stavbenika, ki je sezidal pred štirimi leti ta pavilon. Uganka je sledeča: vemo, kod je prišel morilec v sobo — skoz vrata, kajpak, potem se je skril pod posteljo ter čakal na gospodično Stangersonovo — toda kako je prišel ven? Kako mu je bilo mogoče ubežati? Če ne najdemo ne zaklopnih vrat, ne skrivne votilne, ne drugega podobnega izhoda, bomo podrli zidovje — g. Stangerson je že v vse privolil — pregledali temelj in če tudi potem ne najdemo nobenega izhoda, nobene luknje v stropu, nikakega podzemelja pod podom, potem bo moralo vsako človeško in tudi vsako drugo bitje misliti na hudiča, kakor se je izrazilo če Jakob!«

Urednik pristavlja članku: ravno ta članek sem izbral, ker se mi zdi najbolj zanimiv med vsemi —, da je preiskovalni sodnik zadnji stavek čudno povdarjal: Treba bo misliti na hudiča, kakor se je izrazilo če Jakob.

Članek se končuje: »Hoteli smo smo vedeti, kaj si predstavlja oče Jakob kot krik »Božje stvarce«. Tako imenujejo posebno grozno mijavkanje. Gostilničar v Donjonu nam je pravil, da ima mati »Agenoux«, nekaka svetnica, ki ima kočo sredi gozda, nedaleč od votline svete Genovefe, mačka, ki tako nenavadno vpije.«

»Rumena soba, Božja stvarca, mati Agenoux, hudič, sveta Genovefa, oče Jakob, to je pač zamotano hudodelstvo, no, udarec s kopačem v zid nam jutri vse razdere, upajmo vsaj z ozirom na človeško pamet, kakor je rekel preiskovalni sodnik. Gdč. Stangersonova je še vedno v nezavesti ter mrmra le nerazločne besede, razumeti je le mogoče: Morilec! Morilec! Najbrže ne dočaka jutra.«

Prav ob sklepu lista je v časopisu še kratka notica, da je brzojavil policijski načelnik slavnemu Frideriku Larsanu, policijskemu nadzorniku, v London, kamor je bil poslan vsled znane tatvine vrednostnih papirjev. Naročil mu je, da se vrne takoj v Pariz.

II.

Kje srečamo prvikrat Jožeta Rouletabilla.

Spominjam se, kot bi bilo to včeraj, na obisk mladega Rouletabilla. Ležal sem še v postelji — okoli osme ure — ter čital ravno članek »Matina« o zločinu na gradu Glaudier.

Predvsem pa je primerno, da vam predstavim svojega prijatelja Poznal sem že Rouletabilla, ko je bil še neznaten reporter. Takrat sem vstopil v odvetniško prakso ter sem imel pogosto priliko, srečati ga v predsobah preiskovalnih sodnikov. Imel je, kakor pravimo, »prav lepo okroglo glavo«, res, prav kakor kroglja, vzeta iz posode za kroglje pri biljardu, in menim, da so mu dali njegovi stanovski prijatelji kot posebni ljubitelji biljarda ravno zaradi tega to ime. In kako je proslavil to ime! Rouletabille! — Ali si videl Rouletabilla? — Glej ga no! ta preklicani Rouletabille! Vedno je bil rdeč kot paradižnica, enkrat vesel kot ščinkovec, drugič resen kot papež. Kako je vendar mogel tako mlad — ko sem ga videl prvikrat, je imel šestnajst let in pol — služiti kruh pri časopisu? Tako bi pač lahko vsi vprašali, če ne bi vsi, ki so ga vsaj nekoliko poznali, predobro vedeli, kako je postal časnikar. V ulici »Oberkampf« je nekdo razsekal žensko na kose; — zopet dogodek, ki je skoraj popolnoma pozabljen; — Routabille je prinesel glavnemu uredniku lista »Epoque«, — bil je takrat list, ki se je takrat poganjal z »Matinom« za prvenstvo glede informacij, — levo nogo, ki je ni bilo v zaboju, kamor je skril divjak razkosano truplo. To levo nogo je iskala policija že osem dni. Mladi Rouletabille jo je našel v kanalu; nikomur pač ni še na misel prišlo, da bi jo tam iskal. Da je to dosegel, mu je bilo treba — priglasiti se za navadnega snažilca; ravno takrat jih je potrebovala mestna uprava izredno veliko število; treba je bilo spraviti v red vse kanalizacijske naprave, ki jih je pokvarila močno narasla Sena.

Ko je bila izročena glavnemu uredniku dragocena noga, je seveda takoj spoznal, kako spretno je moral deček sklepati; toliko policijske prekanjenosti v šestnajstletni glavici je moral občudovati, veliko veselja mu je prinesla tudi zavest, da bo lahko »razstavil« v izložbi »levo nogo iz ulice »Oberkampf«.

Vzkliknil je: »S to nogo napravim uvodni članek!«

Ko je izročil grozni zavitek svojemu zdravniku iz uredništva, je vprašal Rouletabille, če sprejme službo »malega reporterja o raznih dogodkih« in koliko zahteva plače.

»Dvesto frankov na mesec,« odgovori deček skromno; nepričakovano vprašanje ga je presenetilo.

»Dobite dvestopetdeset,« odgovori šef, »a le pogojno, izjaviti morate, da ste v naši službi že en mesec. Razume se seveda, »noge iz ulice Oberkampf« niste našli vi, ampak dnevnik »Epoque«. Pri nas, mladi prijatelj, posameznik ne šteje, dnevnik je vse!«

škodoval na levem očesu. Storilca so aretirali in ga izročili sodišču.

Država in odpuščen kaznjenec. Tesar Franc Stopar je bil leta 1910. obsojen na 7 mesecev ječe. V maju 1911 mu je zapovedal paznik, da naj nosi s štirimi drugimi kaznenci lesene tramove. En tram je padel Stoparju na nogo, ker je bil pretežak in ga vsi 4 niso mogli držati. Drugi dan se je Stopar prijavil zdravniku v kaznilnici, ki je pa rekel, da ni ničesar nevarnega in hudega in ga je pognal delat, dasiravno je imel Stopar grozne bolečine v nogi. Prisilili so ga, da je nosil z ranjeno nogo težke tramove. Noga je od dne do dne bolj zatekala, zdravnik(?) je pa rjovel, da bo kmalu dobro. Ko se Stopar že ni mogel ganiti, so ga peljali v bolnico. Toda tu ga niso hoteli zdraviti. Šele, ko je prestal kazen in šel revež v civilno bolnico, so mu tam povedali, da ima nogo zlomljeno in kost gnilo. Odrezali so mu nogo. Na podlagi tega je Stopar pri dunajskem sodišču tožil erar za odškodnino, ker je vsaki kaznenec zavarovan proti nesrečam. Toda, kaj šel Sodišče je tožbo zavrnilo in zavrnilo jo je tudi najvišje sodišče, češ: država ni dolžna, da bi plačevala za napake svojih organov. Tako: Stopar je prestal za svoj delikt 7 mesečno kazen in zgubil po vrhu vsled nezmožnosti in brezsrčnosti paznikov in zdravnikov nogo. Odškodnine pa ne dobi.

Ljubljana.

— **C. kr. mestni šolski svet** obstoji še vedno iz istih članov kakor pred dvema leti. V njem sedi še vedno tisti upehani Simon — in že radi njega bi morala vlada vendar enkrat rešiti zadevo, ki se ne da odlašati. Kje vendar leži dotični rekurz? Kaj rabi tako priprosta zadeva leta in leta, predno jo je mogoče pravično rešiti? Volitve so se vršile pravilno, zato prosimo, da se vendar že enkrat pripozna pravica — in prične delovati c. kr. mestni šol. svet, ki bo sestavljen iz pravilno voljenih članov.

— **Učiteljske plače?** — Gredo pred nami kakor vabljiva fata morgana! Imeli smo jih dobiti 1. maja in ker takrat ni šlo — pa prav gotovo 1. julija. Toda — že smo v polovici tega meseca, a nikomur se še ne sanja, da priredi zakonski načrt tako, da bo sprejemljiv. Kdaj bo učiteljske bede konec? Slomškarji tožijo da trpe pomanjkanje, a oni dobe podpore iz fonda, ki je namenjen za bolno učiteljstvo; kateheti tožijo, da ne morejo shajati, a oni so samci in žive še od altarja (česar jim pa ne zavidamo!) — a kako pa trpi šele napredno učiteljstvo, ki nima nič tega! Apeliramo na vlado, naj nam vendar že pomaga!

— **Klerikalci med seboj.** Včasih se klerikalci tudi med seboj skavsajo. Svoj čas se je po Ljubljani mnogo govorilo, kako sta se spogledala dr. Drganc in dr. Pegan, ker je Derganc Peganu previsoko zaračunal neko zdravljenje. Klerikalci namreč dobro vedo, kako druge derejo, zakaj bi se ne drli tudi med seboj. Zadnji čas je bil zopet tak slučaj. Mladi dr. Natlačen je imel vesel družinski dogodek, ki pa je bil — kar se večkrat zgodi — združen z nevarnostjo. Mož Natlačen je bogat. Ko se je vrnil z ženitovanjskega potovanja, je rekel, da je v vsakem hotelu s stotakom plačal, tako da so ga drugi vprašali, koliko drobiža je potem nazaj prinesel. Za pomoč pri rojstvu je zahteval dr. V. 300 K. Bil je baje težek slučaj. Dr. N. pa je dr. V. poslal 150 K, češ, za drugo me pa tožite. In res: dr. V. je tožil in tožbo dobil, ker sta dva strokovnjaka priznala, da ona svota z ozirom na dr. N. ni bila previsoka.

— **Sliši se,** da je znani Jeglič na Grabnu te dni tako pretepel svojega sina, da so se sosedje morali zanj potegniti. O tem se šepečejo razne stvari. Ko bomo vse izvedeli, bomo seveda vse tudi po vsej resnici obelodanili.

— **Dragi pildki.** Med delavkami v tobačni tovarni se širijo neke podobice, na katerih je na eni strani križ, na drugi strani pa slika † prestolonasledniške dvojice. Podobice se prodajajo po 10 v. Na drugi strani pa je zapisano: V spomin itd. Pod tem pa je sledeča molitev: »Pomagaj nam Bog, naš Zveličar. Zavoljo slave svojega imena nas reši, o Gospod! Da kje ne poreko med narodi: »Kje je njih Bog?« In da se izve med narodi, pred našimi očmi maščevanje za prelito kri tvojih služabnikov. Po velikosti svoje roke vzemi v last otroke pomorjenih. In povrni našim sosedom sedmero njim v naročje njih zasramovanje, s katerim so Tebe zasramovali, o Gospod! Mi pa Tvoje ljudstvo te bomo slavili od rodu do rodu, bomo oznanjevali tvojo hvalo.« — Tako delajo klerikalci kšeft s svetimi stvarmi. Pravijo, da so nekatere vnete tercijalke dolžile svoje sodelavke, ki niso hotele teh podobic kupiti, da so — veleizdajalke. Kaj si bodo klerikalci še izmislili?

— **Spremembe na ljubljanskem sadnem trgu.** V predzadnji seji občinskega sveta ljubljanskega je bil sprejet predlog občinskega svetovalca Planinšeka, ki gre na to, da se odpravijo na ljubljanskem trgu razmere, vsled katerih je cena sadja nenavadna in celo v primeri z Dunajem in drugimi mesti nenormalno visoka.

Sedaj razglaša mestni magistrat ljubljanski, da se bo z ozirom na omenjeni sklep občinskega sveta pričenši s sredo dne 15. julija 1914, za poskušnjo in do preklica razdelil sadni trg v dva oddelka. Na dosedanjem sadnem trgu za semeniščem ostane še naprej prodaja sadja **na drobno.** Tu bodo smeli vdslej prodajati svoje sadne pridelke le kmetje in drugi producentje. Za ta sadni trg ostanejo v veljavi tudi dosedanji predpisi glede prekupa. Na Cesarja Jožefa trgu se na novo uvede še sadni trg **na debelo.** Tu bodo lahko na vozeh prodajali sadje **kmetje - producentje, kmetski branjevci in drugi trgovci s sadjem.** Prodaja na drobno je na tem trgu prepovedana, vsled prodaje na debelo se pa na tem trgu do preklica ne bo upoštevala prepoved prekupa. S to odredbo hoče mestni magistrat dvigniti dovoz sadja na ljubljanski trg in privabiti nanj kar največ **kmetov producentov,** ki niso mogli doslej vsled tržnih razmer s sadjem na debelo zalagati ljubljanskega trga.

— **Rimske izkopine v Ljubljani.** Pri izkopavanju novega cestnega kanala na Karlovski cesti so zadeli delavci ob Samassovi vili v globočini 1.80 pod cesto na dva, popolnoma ohranjena sarkofaga. Sprva so mislili, da je to kak star kanal; ko so pa odkrili kamnito ploščo, s katero je bil prvi sarkofag pokrit, so zapazili svinčeno odejo in pod to človeške kosti, gosto zadelane z ilovico, ki jo je brez dvoma naplavila tekom stoletij voda skozi špranje ob pokrovu. Sarkofaga sta iz belega peščenca in očividno izdolbena iz enega samega kosa; prvi sarkofag ki se je dosedaj popolnoma odkril in preiskal, je znotraj 1.80 m dol, 60 cm širok in 45 cm visok; obložen je znotraj vse naokrog s svinčeno vlogo. Našli so v njem: več rimskih steklenic za dišava in darovanja, dalje dva zlata uhana s smaragdi, ter izredno bogat ženski naprsni nakit, sestavljen iz cekinov iz dobe cesarja Gallienusa (leta 253.—268. po Kr. r.), vdelanih v ornamentirane zlate obročke, in ovalnih modrih kamnov, obrobljenih z zlatom. To rimsko nakitje je najlepše, kar se ga je dosedaj našlo v Ljubljani; za zgodovino stare Emone je veleinteresanten kraj, kjer sta se našla sarkofaga, v tem delu mesta, so bile namreč rimske izkopine dosedaj neznane. Drugi sarkofag, ki je še pooplnoma nedotaknjen in nepoškodovan, se bode vzdignil, kakor leži, iz jame, in se bo šele zunaj preiskal. — Najdba vzbuja veliko pozornost. En sarkofag so včeraj izkopali, enega bodo pa jutri. Na mestu se zbira mnogo ljudi, ki ogledujejo spomine nekdanje Emone.

Ilirija I. : Olimpija 5 : 1. (Začetek klasifikacijskih tekem.) Misel, da naj se prirede klasifikacijske tekme med domačimi ljubljanskimi moštvi, je bila zelo umestna. Bodemo vsaj videli, kaj zmoremo doma v Ljubljani. S tujimi moštvi smo imeli par slabih skušenj. Včerajšnja tekma je pokazala, da ima Ljubljana v mlajših klubih že nekaj dobrih sil. Olimpija se je razvila še le letos in se ji mora priznati, da je lepo igrala. V napadalski vrsti je par dobrih strelcev — žal, da je obramba odrekla in se napad ni mogel prav razviti. Golman pa je naravnost izboren. Rešil je mnogo kritičnih položajev in ujel nekaj krepko poslanih žog. Zaslužil je pohvalo. Rezerva Ilirije je bila posebno v obrambi sigurna. Igra je bila cel čas živahna. Prvi gol je padel že v prvih minutah. Olimpija je dala gol iz desetmetrovke, tako da je bila polovica 2 : 1 za Ilirijo. En gol O. je zakrivila nerodna bekova glava. Tekmo je posetilo precej prijateljev domačega športa. **Danes igra zmagovalka Ilirija II. s »Slovanom«. Začetek ob pol 6. zvečer. Te tekme zaslužijo, da si jih ogledamo.**

Kdor še ni utegnil, naj si danes ogleda predstavo v Kino - Metropol. Spored je poln resnih in šaljivih prizorov. Vidi se telefon, ki ob enem fotografira, Max Lindner pa zna čarati tako, da iz žive kure jemlje pščeta. Prizor v gledališču je poln smeha. Kino - Metropol je najboljša zabava za vse.

— **Dramski in operetni ansambl slovenskega gledališča v Trstu priredi na svoji turneji v nedeljo 12. t. m. v Kamniku v dvorani Narodne Čitalnice kabaretni večer.** Na vsporedu so razen komedije enodejanke, terzetti, duetti, soli iz oper in operet, komični, karikaturni nastopi itd. Da je vspored res dober in zabaven, dokazala so razna gostovanja, n. pr. na Jesenicah, Bledu, Kranju itd. Sodelujejo najboljše moči tržaškega odra gdč. Štefka Lepuševa, Zora Petrovičeva ter gg. Rado Pregarc, Robert Matijevič (kot gost) in Milan Odžič. Upamo, da bo slavno kamniško občinstvo posetilo v obilnem številu to predstavo.

— **Kaj se vse zgodi, če človeka trebuh boli.** Antonija Avšič iz Device Marije v Polju je strastna prijateljica žganja. Toda če jo vprašaš, zakaj pije, ti odgovori: da mora, ker jo rad trebuh boli. Tudi dne 12. maja je Avšičevo bolel trebuh. Zato si je kupila žganje in je vsega popila. Razume se, da je bila pijana. In v svoji pijanosti ti gre v tovarno v Vevčah, kjer dela. Ko so uradniki videli pijano Avšičevo, so jo poklicali na odgovor. Tu pa se je ženska grozno razburila in je začela upiti ter rekla, da bo one uradnike vse ubila. In res jih je zvečer čakala s kolom blizu tovarne. To je še dobro, da so bili uradniki nanjo opozorjeni in da so šli po drugi poti domov, kakor navadno, sicer bi jim pijana Avšičeva res kaj napravila. Prijateljica alkohola se je morala radi svojih groženj napram uradnikom zagovarjati pred deželnim sodiščem, ki jo je obsodilo na en mesec težke ječe. Tako je, če človeka trebuh boli in pije žganje.

— **»Ajnc«.** Dne 27. p. m. so prišli v Omanovo gostilno v Vevčah trije fantje: Filip Lampret, Janez Anžič in Andrej Krušič. Najprej so naročili pivo in so ga pili v dolgih požirkih, ker so bili masa žejni. Fantom je bilo dolgčas. Samo požirati in izlivati vase — to ni nič. Mora biti vsaj kakšna zabava poleg, potem že še gre. Fantje so pomignili gostilničarki in ta jim je prinesla karte. »Kaj hočemo sedaj? Ali marjaš, ali duraka, ali pa šnopsati?« so povpraševali fantje. »Ah, kaj, to so vse prepuste igre. Udarimo rajše ajnc!« In fantje so udarili ajnc. V banki je bilo ravno 1 K 4 v, ko je stopil v gostilniško sobo orožnik, ki je fantom pobral denar in jih naznanil sodišču. Ajnc se namreč ne sme igrati. Fantje so bili včeraj obsojeni in sicer Filip Lampret in Janez Anžič vsak na deset kron, oziroma za slučaj neizterljivosti na 24 ur zapora, Andreja Krušiča pa na 24 ur zapora, ker je sodno dokazano, da nima denarja. Gostilničarka Omanova se je morala tudi zagovarjati ker se je v njeni gostilni igrala prepovedana igra. Ker pa mati ne poznajo igre ajnc, so bili oproščeni.

— **Kolesar, neroda in zlobnež.** Dne 1. junija je vozil s kolesom 26-letni delavec Jože Mlakar po cesti po Rožni dolini. Pred njim je šel učenec II. realčnega razreda Ladislav Krisch. Mlakar, ki je bil v polnem diru, se zapodi v dečka in ga podere na tla. Fant se je poškodoval na nogi. Zato je bil Mlakar včeraj obsojen na tri dni zapora. Drugič menda ne bo več podiral s kolesom ljudi po cesti, ampak se jim bo izognil, oziroma bo dal znamenje z zvoncem, naj se umaknejo, kar pa je v navedenem slučaju ali pozabil ali pa ni hotel storiti.

— **Ta je pa mislil, da so v Ljubljani stanovanja zastonj.** Tak tič je bil neki Kauer, Nemec. Prišel je k »Lloydu in si je najel sobo, kjer je spal sedemnajst noči. Plačal ni niti vinarja. Osemnajsto noč pa je kar izginil in ni ga bilo od nikoder več. S seboj je vzel ključ od sobe in ključ od omare v sobi. Ko je prišla sobarica Matilda Starašina v Kauerjevo sobo, je našla tam nekaj umazanega perila in par starih čevljev. Kauer je napravil 38 K škode, ki jih je morala sobarica seveda plačati zanj. Goljuf pa roma nekje po svetu.

— **Z nožem je grozil.** V Gosposki ulici je policija aretirala 19letnega hlapca Franceta Vidoviča iz Št. Lenarta pri Dobrunjah, ker je med prepirom z dvema sohlapcema, vzel iz žepa nož in šel nad nju in jima grozil, da ju zabode.

— **Potepuh.** V Gradišču je bil aretiran radi vlačuganja in nadležnega prosjačenja neki Jurij Schmidt, ki je rojen leta 1887. v Pfaffenthalu pri Luksemburgu. Pravi, da je po poklicu trgovec s prekajenim mesom.

— **Od hiše do hiše je romal in prosjačil** 54letni brezposelni dninar Jože Lužar, ki stanuje v Rožni dolini in ki je pristojen v Podgorico. Stražnik ga je aretiral in policija ga je izročila tukajšnjemu okrajnemu sodišču.

— **Zveza avstrijskih tehničnih uradnikov** (Bund der techn. Beamten Österreichs) ustanovila je v zadnjem času v Ljubljani podružnico in vabi tem potom vse cenjene tovariše tehnične uradnike v Ljubljani in kranjski deželi sploh, da pristopijo v to za naš stan prepotrebno organizacijo. Zeleti bi bilo, da se vsi do zadnjega tovariša odzovejo temu povabilu, ker mi gotovo nismo zadnji, ki rabimo močno in zdravo društvo, katero zastopa vsestransko naše interese. Mesečni sestanki vsako prvo soboto v mesecu v restavraciji »Novi svet«. Pismena vprašanja na Ivan Hladnik, Štepanja vas 61, pošta Hrušica pri Ljubljani.

— **Knjižnici Narodne Socialne Zveze** je daroval g. Šubert 22 knjig, ki mu jih je zapustil rajni zvesti član N. S. Z., g. Bučar. Dalje so darovali knjige g. Ferant in g. Kabaj, trgovec g. Domicelj pa 5 K. Vsem gg. darovalcem izražamo na tem mestu najtoplejšo zahvalo. Prosimo pa še druge rodoljube, da nam podarijo knjige ali drugače podpirajo knjižnico, ki je izključno namenjena izobrazbi narodnega delavstva. Zadostuje dopisnica, naslovljena na Narodno socialno zvezo in knjižničar pride rade volje sam na dom po knjige.

— **Danes koncert vojaške godbe** v kinematografu Ideal ob 9. uri zvečer. Predvajala se bode poleg drugih prvovrstnih slik veseloigra: »Ne more reči: Ne«, ki je dosegla pri včerajšnjih prvotnih predstavah najlepši uspeh. Kdor se hoče dobro zabavati in imeti tudi umetniški užitek naj poseti danes zvečer Kinematograf »Ideal«!

— **Slavno občinstvo** se vabi, da si ogleda danes od pol 9. do 11. dopoldan zalogo šivalnih strojev tvrdke Josip Peteline, tov. zaloga šiv. strojev Gritzner, Sv. Petra nasip za vodo.

— **400.000 zlatnikov iz Carigrada** prejme, kdor naroči izborno turško srečko ter pri žrebanju dne 1. avgusta zadene glavni dobitek. Ker mora vsaka srečka zadeti, s čemur je v najneugodnejšem slučaju zajamčena povračljivost večjega dela kupnine, v srečnem slučaju pa dana možnost, priti na lahek način do velikega bogastva, potem se mora priznati, da pomeni nakup turške srečke v istini najnedolžnejšo in najcenejšo loterijo. — Pojasnila daje glasom današnjega oglasa: Srečkovno zastopstvo, Ljubljana.

— **Gosp. Josip Božič,** vinski trgovec v Sp. Šiški »pri Anžoku«, je prevzel tamošnje gostilniške prostore in se vrši danes tam tamburaški koncert s plesom.

— **V času počitnic in na potovanju** so zelo priljubljene žepne budilke, ure v zapestnicah, moderni manšetni gumbi, srebrne zapone. Vse te predmete kupiš najbolje v največji ljubljanski trgovini F. Čuden, Prešernova ulica 1.

Trst.

TRAMVAJSKI ŽEPNI TATOVI.

V zadnjem času se je dogodilo med vožnjo na tramvajih več tatvin, v petek na primer kar štiri. Okradeni so bili skoro istočasno Karol Klecher, ki mu je bila ukradena med vožnjo listnica, v kateri je imel 420 K in razne važne listine, dalje Jožef Magliaretta, ki je prišel ob listnico z 22 kronami in listinami; okradena sta bila na tramvaju tudi star uradnik v pokoju in Pavel Jacchia. — Policija zasleduje že dalje časa ptičke, toda ti se znajo skrivati izborno. Vendar se je posrečilo prijeti vsaj enega od te internacionalne tatinske sodrge. Zalotil ga je na ulici okradeni Klecher in spoznal v njem tatu. Poklical je stražnika in ga dal aretirati. Aretiranec je bil pripeljan na komisariat, kjer je povedal, da se imenuje Nello Colson, star 29 let iz Rima. Pri njem so našli izkaznico za prosto vožnjo po železnici, ki je pisana na ime Ermano Cardi. Colson je dejal, da mu jo je darovali neki njegov prijatelj.

Hišne preiskave.

Policija je izvršila hišno preiskavo na stanovanju aretiranca, ki se nahaja v ulici Procureria, št. 6. Tam so našli policisti krasen usnjat ročni kovček, v katerem so tičale razne listnice, razni dokumenti raznih lastnikov, 700 K in marsikaj drugega. Kje je vse to dobil, ni znal povedati aretirani Colson. — Policija ni uverjena niti o tem, da se imenuje ta človek v resnici Colson, in ker misli, da je naletela na enega izmed žepnih tatov slavne internacionalne sodrge, ga je dala slikati v treh različnih pozah. Fotografije bodo razposlane v razna mesta, in policija upa, da dožene, kdo je aretiranec in kake grehe ima že na svoji vesti.

Umazane knjige in slike. Tu je bil aretiran Ivan Dorn, Nemec, lastnik papirnice v ulici Spiridione, št. 1. Policija je bila namreč obveščena, da prodaja Dorn razne umazane knjige, slike in razglednice, katere je dobival iz Berlina. Berlinska policija je namreč razkrila v Berlinu neko tiskarno in litografijo, ki je tiskala in izdelovala skoro izključno umazane knjige in slike. Berlinske oblasti so aretirale lastnike tiskarne ter tiskarno zaprle. V upravi tiskarne pa so zasledili knjigo, v katerih so bila imena in naslovi odjemalcev, naročnikov teh pornografičnih tiskovin. Med temi naročniki se je nahajal tudi Ivan Dorn, in tukajšnja policija je dobila nalogo, da ga aretira. To se je tudi zgodilo. Vse umazane knjige in slike so bile prenešene v velikem zaboju na državno pravdništvo; trgovino pa so dali takoj zapreti.

Izrabljiv tat. V petek zvečer okrog 9. ure se je zagledal Franc Čuček, delavec tovarne Dreher, v krvavoposlikane reklamne letake, ki so nalepljene pred kinematografom »Reclame« na trgu Barriera, ko je tako zijal v zamaknjenosti, ga je nenadoma podrla kočija, ki je prihitela po cesti. Našlo se je takoj nekaj usmiljenih ljudi, ki so priskočili Čučku na pomoč, ga dvignili ter postavili na noge. Eden zmed njih pa je bil menda posebno dobrosrčen — v zmešnjavi je segel Čučku pod pazduho ter ga olajšal za denarnico in srebrno uro z verižico — menda zato, da bo bolj komoden. Čuček pa že ni bil več zamaknjen; takoj je začutil olajšavo in pričel je na vso moč kričati in bežati za tatom. Tat ga seveda ni čakal, marveč se je hitro izmuznil v gostilno »All' Africa« v ulici Madonnina. Čuček je to opazil in si mislil sam pri sebi: »No sedaj ga pa že imam ptička, bežati mi itak ne more več.« In ni si dal več take sile v lovenju. Ko pa je stopil Čuček v gostilno, ni bilo več tatu tamkaj. Gostilna ima dva izhoda in tat je šel skozi enega noter, skozi drugega pa ven. Ubogi Čuček je gledal najprej nekoliko debelo, naposled pa se je odpravil na komisarijat v ulico del Bacchi, kjer je prijavil tatvino.

Narodno socialna mladinska organizacija vabi člane, da se polnoštevilno udeleže današnje sokolske slavnosti, posebno oni, ki sodelujejo, naj ne manjkajo. Zbirališče do 2. ure popoldne v N. D. O.

Najnovejša brzojavna in telefonska poročila.

CESARJEVA ŽELJA GLEDE PRESTOLONASLEDNIKA.

Dunaj, 11. julija. Kakor se sliši, je cesar izrekel željo, da bi naj bil prestolonaslednik hitro vpeljan v državne in vladne posle. Zato bosta prideljeni dve kapaciteti. Posebno začudenje v političnih krogih vzbuja cesarjeva želja, da naj bi bil prestolonaslednik že do konca tega leta o vsem poučen.

CESAR PROTI VOJNIM HUJSKAČEM.

Praga, 11. julija. »Narodni Listy« poročajo iz popolnoma poučenega vira, da se je vladar v zadnji avdijenci izrekel proti demarši proti Srbiji, ker bi bila demarša v direktnem nasprotstvu z njegovimi miroljubnimi nameni. (Hujših žaljivcev sivolasega vladarja ni, kakor so slovenski in hrvaški klerikalci, ki bi radi vojno s Srbijo in »krvave buče«. Če bi klerikalci vladarja resnično spoštovali, potem bi se morali po njegovih besedah ravnati!)

ŠE VEDNO NIKAKIH DOKAZOV IN SLEDI ZA SRBSKO KRIVDO.

Praga, 11. julija. Narodni Listy imajo iz avtentičnega sarajevskega vira potrdilo, da preiskava sarajevskega atentata dosedaj še ni prinesla niti najmanjšega dokaza ali znaka za krivdo srbskih krogov v Belgradu. (Ali bodo klerikalci toliko pošteni, da bodo enkrat prenehali lagati?)

ARETACIJE NA DUNAJU.

Dunaj, 11. julija. Razun Slovenca Kozaka so bili aretirani še trije drugi srbski študenti: Budičevič, Stojanovič in Predojevič. Ti trije so nekega večera prišli nekoliko veseli v neko kavarno in dali pikoliju krono, da je klical »Živela Srbija!«

HARTWIG.

Dunaj, 11. julija. Srbski poslanik Jovanovič je v pogovoru z žurnalisti dejal, da je Hartwigova smrt velika izguba za Rusijo in diplomacijo, vedno tako pa tudi za Srbijo in Slovanstvo sploh. Bil je pravi Rus in velik Slovan. Bil je poln vere velike bodočnosti Slovanstva in prežet je bil prepričanja o moči vsega Slovanstva Označevan je bil kot sovražnik Avstrije; pa ni bil; le Rusijo je ljubil in ljubil Slovanstvo. Srbija je izgubila z njim najboljšega prijatelja. Tekom petletnega delovanja v Belgradu si je pridobil spoštovanje vseh in stopil v zvezo z najmerodajnejšimi činitelji. Znal je biti nad notranjepolitičnimi boji, kar se ruskim zastopnikom ni vedno posrečilo. Z vsemi je obravnaval, toda le ona vprašanja, ki so imela kakšen odnošaj s prihodnostjo Srbije. V zadnjih vojnah so imeli Srbi v njegovi soprogi in hčerki najdelavnejši samaritanki, ki sta stopili v službo za srbske ranjence.

Začetek Husovega leta.

Dne 6. jun. je minilo 499. let, odkar je bil v Kostnici sežgan veliki češki reformator Jan Hus. S tem dnem začenjajo Čehi svoje Husovo leto. Celo leto bo posvečeno temu velikemu učitelju češkega naroda. Prihodnje leto odkrijejo v Pragi veliki Husov spomenik. Vsi nedeljski češki listi so prinesli pozdrav jubilejnemu letu. Vse proslave se bodo vršile v znamenju ljudske prosvete. Ustanavljale se bodo knjižnice, šole, narodne zbirke in vrhunec vsega bo Husova »ljudska univerza«, ki se namerava ustanoviti v Pragi.

*

Ime Husovo pri nas ni neznano. Saj pogosto naletimo na sliko, ki kaže, kako so ga obsodili k smrti. Ob času Trubarjevega jubileja smo večkrat imenovali tudi Husovo ime.

*

Jan Hus je bil rojen l. 1369. v Husincu. Kot profesor praške univerze je zagovarjal nauke angleškega reformatorja Wiemefa (1324 do 1384). V glavnem je bil njegov boj naperjen proti papeštvu in slabi duhovščini. Hus pa se je zavedal tudi svoje narodnosti in je vzbudil v češkem narodu odpor proti Nemcem. Zato je imel dvoje hudih sovražnikov: duhovščino in Nemce. L. 1410. je postal rektor univerze in je dosegel, da so dobili Čehi tri glasove pri volitvah. Tujci pa enega. Nemški študentje in profesorji so odšli iz Prage. Hus je pridigoval v mestu in po deželi. Imel je narod za seboj. Na papeškem dvoru so bile takrat hude razprtije, ker so bili kar trije papeži. Da se rešijo razna vprašanja, se je sklical cerkveni zbor v Konstanco (1414.) in povabljen je tudi Hus, da se opraviči.

Dne 11. oktobra l. 1414 se je napotil Hus v Konstanco. Pot je bila nevarna, kajti Hus je bil tudi po nemških mestih znan kot »krivoverec«. Kralj Sigmund mu je sicer obljubil pismo, ki ga bo varovalo — toda pismo je Hus dobil šele v Konstanci. Husa sta varovala dva češka plemiča: Jan s Hluma (Kepka imenovan) in Vaclav z Doba. S pota je pisal Hus svojim vernikom tri pisma. Ko je prišel v Kostnico, kjer se je zbrala vsa visoka gospoda, posebno papeški dvor in duhovščina z njimi mnogo žensk itd. so Husa zaprli. Bil je osem mesecev v ječi — potem je bil obsojen na smrt na grmadi. Ulrich v. Richental, nemški kronikar, popisuje l. 1424 to smrt takole:

V petek po svetem Urhu, osmega dne meseca julija (6. julija; sobota) 1915 se je tu vršilo zasedanje vsega duhovništva, in prisoten je bil sam naš gospod kralj rimski, vojvoda Ludvik bavarski, heidelberški in mnogo drugih posvetnih knezov in gospodov, in zasedanje se je vršilo zjutraj ob šesti uri. Sem je bil poklican magister Jan Hus in pred njim je pridigoval častiti Janez Tatteri, magister božje umetnosti in magister najvišje šole v Parizu, o njegovem hudobnem krvioverskem učenju. In bilo mu je s pravim božjim naukom iz Svetega Pisma dokazano, da so njegovi članki in nauki, ki jih je pridigoval in učil nepravi in krivoverski, in izrekli nad njim pravično razsodbo, predvsem, ker je bil za duhovnika posvečen, mora biti degradiran in odvzeto mu mora biti mašniško posvečenje.

Tu so ga postavili na visok stol, da bi ga sleherni dobro videl, in stali so ob njem z ene strani častiti gospod in magister Miklavž, nadškof iz Majlanda, in dva kardinala in dva posvečena škofa ter so ga oblekli za duhovnika in spet slekli s primernimi besedami ter zmili ž njega njegovo znamenje. In radi tega se jim je posmehoval.

Ko je bilo vse to opravljeno, so izdali nad njim sodbo, da je krivoverec in mož napuhnen in nepoboljšljiv, ki se ne odpove svoji hudobiji, in oddali so ga posvetni roki in prosili našega gospoda kralja in posvetno roko, da bi ne bil ubil, temveč pri življenju ohranjen in posajen v večno ječo.

Tu je rekel kralj vojvodi Ludviku bavarskemu: »Ker sem jaz ta, ki vlada s posvetnim mečem, ljubi stric in kurfiršt rimske države in naš nadstolar, torej ga vzemite namesto nas in napravite ž njim kot s krivovercem.

Tu je poklical Ludvik bavarski fohta svete rimske države v Kostnici, ki je bil tudi pričujoč in je prišel k njemu. Govoril je vojvoda Ludvik: »Vzemi tu magistra Jana Husa z zapovedjo naju obeh in našo sodbo. Sežgi ga kot krivoverca; foht pa je izročil Jana Husa mestnim beričem, da bi vlekli in sežgali; zapovedal pa je, da bi mu ne sezuvali niti čevljev, niti hlač, niti obleke, temveč ga sežgali z vsem.

To se je tudi zgodilo in imel je vendar na sebi dve dobri črni sukenji, iz dobrega blaga in srebren pas in je imel na glavi belo papirnato infulo (čepico) in na njej sta bila nasirana dva vraga in med vragi je bilo napisano: »heresiarcha«, to je krivoverec vseh krivovercev. In vlekli so ga za Kostnico z več kot tisoč oboroženci, in lajiki, knezi in gospodi so bili tudi oboroženi. In vlekla sta ga dva služabnika vojvode Ludvika in ni bil zvezan, in šla sta dva briča pred njim in dva za njim.

In peljali so ga za geltinska vrata in ker je bil velik naval so morali Husa peljati okoli Richmanovega pašnika okolo Brila in bilo je tu več kot tri tisoče oboroženih in zelo mnogo ljudi. In pri geltinskih vratih so morali ljudstvo zadržati tako dolgo, da je en del šel mimo. In bali so se, da bi se most ne podrl.

In privlekli so ga na sredo nekakega malega polja. In ko so ga vlekli, ni klical na ljudi in molil druzega kot: »Jhesu Christe, fili dei vivi, miserere mei« (Jezus Kristus, sin živega Boga, usmili se me). In ko je prišel na mesto in videl drva, slamo in ogenj, je padel na kolena in govoril glasno: Jhesu Christe, fili dei vivi, qui pastus es pro nobis, miserere mei (Jezus Kristus, sin živega boga, ki si trpel za nas, usmili se me).

Po tem so ga vprašali, če se hoče izpovedati, ko bi vendar nikdo v takšni težavi brez spovedi ne hotel umreti. Tu je dejal: »Rad se izpovem; ali tu je prevelika gneča«. In ko je prišel v kolobar, so poklicali duhovnika, ki se je imenoval Urh Šorand in je bil kaplan pri Sv. Štefanu in imel dovoljenje koncilija in škofa. Prišel je k njemu in pravil: »Dragi gospod in magister, ali se hočete še odpovedati svoji neveri in krivoverstvu, za katerega morate trpeti, pa rad poslušam vašo spoved; če pa nočete, pa sami dobro veste, da v duhovniških postavah stoji, da se nobenemu krivovercu ne sme izkazovati božja služba. Tu je rekel Hus:

»Ni treba tega, ker nimam smrtnih grehov« in hotel pridigovati po nemško. Tega pa ni dopustil vojvoda Ludvik in je zapovedal, da naj bo sežgan. Tu ga je zgrabil rabelj in ga je privezal v čevljih in obleki k dolgi deski. Ta je stala navpično in pod noge so mu postavili visok stol in naložili okolo njega slame in potrosili s smolo in vse zažgali. Tu je zelo klical in hitro zgorel (češka priča pravi: da je glasno molil in pel psalme). In ko je zgorel, je bila v ognju cela infula. Rabel jo je brcnil in šele potem je zgorela in zelo zasmrdela. Kardinal Pankracij je imel starega mezka; ta je poginil in bil zakopan na mestu, kjer je bil Hus sežgan. In radi takšne vročine se je odprla zemlja in puhal je iz nje grd smrad. Potem so odnesli pepel, kosti in kar še ni zgorelo, v Ren.

To je nemško poročilo o smrti. Danes slavi Jana Husa češki narod in ves kulturni svet.

Lilijskomlečno

milo s konjičkom

Bergmanna & Ko., Dečin na Labi

je vedno bolj priljubljeno in razširjeno spričo svojega priznanega učinka proti pegam in njega dokazane neprekosljivosti za nacionalno gojenje polti in lepote. Na tisoče priznalnih pisem. Mnogo odlikovanj. Pozor pri nakupu. Pazite izrecno na označilo **„s konjičkom“** in na polno firmo! Po 80 h v lekarnah, drogerijah in parfumerijah itd. Istotako je Bergmannova lilijska krema „Manera“ (70 h lonček) čudovita za ohranitev nežnih damskih rok.

V pojasnilo.

Iz Celja.

Na čislano notico z dne 10. julija t. l. priobčeno v Vašemu čislanemu listu »Dan« dovoljuje si podpisano delavstvo podati nasledne pojasnilo:

V notici nahaja se odstavek, v kojem se omenja govorica, češ cela zadeva je baje inscenirana od klerikalcev. Odločno in jasno stopamo pred javnost, in navajamo, da je vse gibanje **strogo stvarna borba za drobtino kruha** in za nami ni nikakega političnega ozadja. Sicer se pa razvidi že iz funkcij narodnih društev, kak veter veje pri nas. V Zvezni tiskarni so nasledne javne funkcije od delavstva zasedene: Tu imamo zastavonoša Sokola, gostilničarja »Sokolskega doma«, upravitelja in blagajnika »Sok. doma«, blagajnika »Slov. del. društva«, blagajnika »C. M. podružnice za Breg«, predsednika in podpredsednika »C. M. podružnice za Gaberje, blagajne »Pevskega društva«, 2 telovadca Sokola, 3 telovadke Sokola, skoro vsi so člani najmanj 3 narodnih društev. Da nas posebno pri volitvah dobro porabijo za agitacijo, je samo ob sebi umevno. Gosp. Joškotu se gre pa tu v podjetju v prvi vrsti za to, da pomeče stare nastavljence iz tiskarne in nadomesti iste z mladimi dečki. Akoravno smo delavni, tega moža nič ne moti; saj ima jasen vzrok za izgon iz podjetja v tem. Ker nam po večini žalibože čez kozla skakati deloma že otrplje rojstne kosti več ne dopušćajo.

Čudimo se pa, da res ta manever mirno gledajo odborniki tiskarne, »Narodna stranka« in slovenska javnost. Jasno se uviđeva, da se narodnega delavca pozna tu samo takrat, kadar se ga rabi, kadar se pa bori delavec za drobtino kruha, najame se kakega pašeta, da udriha z loparjem po njem.

Zapomnilo si bode pa tako tiransko postopanje tudi ostalo slovensko delavstvo, saj iz cele zadeve v tiskarni se jasno uvidi, kako se brezsrčno nizkotno postopa z nami. Gospod ravnatelj in njegov oproda naj pa ako ima — resno voljo — štedi podjetje v prvi vrsti pred svojim pragom.

Delavstvo v Zvezni tiskarni.

Mali oglasi.

Učenka se takoj sprejme, biti mora pridna in poštena. Nadalje dobe osebe, ki znajo šivati, stalno delo na dom. Več se izve v modni trgovini Engelbert Skušek, Ljubljana, Dunajska cesta 7. 671—4

Gospodična z dobrim trg. izpričevalom želi primerne službe. Ponudbe pod šifro »Vestna« na upravo »Dneva«. 672-3

Proda se 11 parov finih golobov (Türkische Purzeltauben) in 2 vrtni svetilki na stebrih po zelo nizki ceni. Vpraša se na Vrtači št. 3, II. nadstr.

Proda se večja množina kislega zelja in repe, istotam se proda več praznih steklenic (buteljk). Naslov pove »Anončna ekspedicija« Jos. Hočevar, Ljubljana. 678-2

Proda se kompleten elegantno vezan »Ljubljanski zvon« letnik 1881—1913. Naslov pove »Anončna ekspedicija« Jos. Hočevar, Ljubljana. 677-2

Skoro novo kolo znamke »Waffenrad« se proda. Ogleda se v Rožni dolini 175. 686—1

Sprejme se gospodične ali dva mala dijaka. Na razpolago glasovir. Naslov v »Anončni ekspediciji« Jos. Hočevar, Ljubljana. 685—1

Mlad, 19 let stari gospod želi znanja z gospico Slovenko Ljubljančanko, vešćo tudi nemščine. »Srečko«, poštnoležeče, Ljubljana. 684—1

Prodam krojaško obrt v Ljubljani. Naslov v Anonėni ekspediciji Jos. Hočevar, Ljubljana. 683—x

Za 3 K en par usnjatih čevljev za gospode in dame, črne ali rjave barve z močnimi usnjatimi podplati. Vsak naročnik, kateri naroči 8 parov čevljev, par po 3 K, dobi 1 par boks ali ševro čevljev brezplačno. Razpoš. proti povzetju **Arnold Weisz, Magyarfalu, (Pozsonyer Comitat).**

Spretnega krojaškega

pomočnika

delovodjo

samo za boljša in salonska dela s prav dobro plačo in trajnim mestom sprejme takoj krojaški mojster

Fran Kraigher, Gosposka ul. 5.

Naznanilo.

P. n. občinstvu naznanjam, da sem prevzel gostilno in vrt

„PRI ANŽOKU“.

Danes

tamburaški koncert s plesom.

Jedila in pijače po zmernih cenah in dobra.

Se priporoča

JOSIP BOŽIČ, vinski trgovec

Spodnja Šiška, „PRI ANŽOKU“.

Edina primorska tovarna dvokoles **„Tribuna“** Gorica, Tržaška ulica št. 26, prej pivovar. Gorjup.

Velika eksportna zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrijonov itd. itd.

F. Batjel

Gorica, Stolna ulica štev. 2—4.

Prodaja na obroke. Ceniki franko.

Pozor!

Vzame se v najem **trgovina z mešanim blagom** ali **lokal** za isto v mestu ali kakšnem prometnem kraju na deželi.

Imetniki istih naj vpošljejo ponudbe oziroma naslove na „Anončno ekspedicijo“ Josip Hočevar pod naslovom „Sava“ 800.

Najboljši so danes Gritzner šivalni stroji!

Šiva tudi nazaj; pouk brezplačen.

Garancija 10 let. Krogličen tek (Kugellager). V rabi jih je že 2½ miljona. Zahtevajte cenik, poštnine prost.

Stroj veze (štiha) maši nogavice in perilo.

Od 1. julija **Sv. Petra nasip št. 7** (za vodo poleg gostilne pri fajmoštru).

Josip Petelinc,

Ljubljana, Križevniška ulica 7.

Stroji za vsako obrt in kolesa.

VABILO

na

veliko vrtno veselico

ki jo priredi „Kmetsko izobr. društvo“ v Štorjah pri Sežani **dne 19. julija 1914 ob 3. uri pop. na vrtu g. K. Suša** s prijaznim sodelovanjem pev. društva „Ilirija“ iz Trsta.

Spored:

1. P. Sattner: **‚Naša pesem‘** poje mešani zbor „Kmetskega izobraževalnega društva“ Štorje.
2. F. S. Vilhar: **„Na vrelu Bosne“** poje moški zbor „Ilirija“.
3. M. Bajuk: **„Sem slovenska deklica“**, poje ženski zbor „Km. izobr. društva“, Štorje.
4. E. Adamič: **„Vasovalec“**, poje moški zbor „Ilirija“.
5. J. Žirovnik: **„Narodne pesmi“** poje moški zbor „Ilirija“.
6. Šajiva prizora:

a) „Kmet in avtomat“. b) „Telefonska poroka“.

Amerikanski srečolov, šaljiva pošta in ples.

Pri veselici in plesu svira godba „Kraška vila“ iz Sežane.

Vstopnina 60 vinarjev. — Sedež 40 vinarjev. — Plesni komad 20 vinarjev.

Preplačila se hvaležno sprejemajo.

Ker je čisti dobiček namenjen v prid Ciril-Metodovi družbi, se uljudno vabi na mnogoštevilno udeležbo.

V slučaju dežja se vrši prireditev 26. jul. 1914.

ODBOR.

FRAN MALIS,

diplomiran krojač.

Trst. - Ulica Tor S. Piero 4 - Trst.

Podružnica: Nabrežina 99.

Prostovoljna dražba.

V torek, 14. julija t. l. ob 9. uri dopoludne se bo vršila v Zatiški ulici štev. 1 prostovoljna dražba raznega pohištva (sobne oprave) in druzih predmetov. Kupci se vabijo.

Kje kupite najcenejše in najboljše jeklo vsake vrste nože, britve, kuhinjske nože, škarje in obešalnike? Pri Ivanu Kraiger-ju, Ljubljana, Židovska ulica — Prvi ljubljanski umetni in fini brusač z električnim obratom.

KÛČ

zdravniško priporočeno **kri tvoreče vino** daje **moč** in **zdravje**.

Vzorec 3 steklenice 5 kg franko po poštnem povzetju K 4·80, Edina zaloga

Br. Novaković,

veletrgovina vina, Vermoutha, Marsale, Malage, Konjaka, žganja itd.

Ljubljana.

Slovenci!

Kupujte in zahtevajte povsod edino-le

Ciril-Metodove vžigalice!!

Priznano najboljše!

Dobijo se povsod!

Glavna zaloga ri IVAN PERDAN-u v Ljubljani.

Pozor stavbeniki! Pozor občinstvo!

Izgotovljene štedilnike

solidno domače delo, prodaja po jako nizkih cenah

Rudolf Geyer, ključar. mojster, Ljubljana, Cesta na Rudolfovo železnico 10.

priporoča tudi vsa v stroko spadajoča dela, vrtne, — stopniščne in balkonske ograje, za rastlinjake, i. t. d., ter vsa popravila.

11·50 Velika zaloga 11·50

najfinejših, trpežnih in nogi najbolj priležnih

čevljev

za dame, gospode in otroke.

Viktorija Sterniša

Ljubljana,

Jurčičev trg štev. 3.

Gg. učiteljem, učiteljicam in drž. uradnikom 15% popusta.

Išče se za takoj

potnik

kateri je privatnih strankah že uveden, za prodajo že dobro upeljanega predmeta in kateri je povsod neobhodno potreben. Tudi dame lahko to zastopstvo prevzamejo.

Ponudbe pod **„Priden“** na „Anončno ekspedicijo“ Hočevar, Ljubljana.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga. Mizarstvo.

Popolna spalna oprava:
2 dvovratni omari, 2 postelji, 2 nočni omarici in 1 umivalnik z marmornato ploščo in ogledalom izdelana iz tu- ali inozemskega oreha ali hrasta

K 350·—.

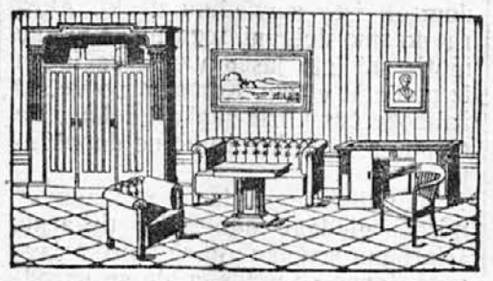

Jamči se za solidno delo.
Cene konkurenčne.
Zahtevajte najnovejši katalog, kateri obsega nad 300 modernih slik pohištva.

J. Pogačnik, Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13—18.

Pri nakupu obuvat ni treba iskati trgovin s krričečo reklamo. Pri meni dobite isto ravno tako Poceni pa vsekakor boljše, za kar jamči moj

strokovni poklic.

Popravila čevljev, četudi niso bila kupljena pri meni, izvršujem vestno in poceni.

MARTIN KRALJ,

čevljarski mojster, Wolfova ulica štev. 12 v Ljubljani.

Trst!

Lepe sobe z 2 posteljema od K 4·— naprej, dunajska kuhinja, kosilo 70 vinarjev, 2 minute oddaljen od kolodvora

Hotel Abbazia, Trst.

Za nakup oljnatih in suhih barv, lakov, firnežev in vse v to stroko spadajočih predmetov se priporoča tvornica barv

Premerl & Jančar

Dunajska cesta štev. 20. **Ljubljana** Kolodvorska ulica štev. 18.

Pristne emajlne barve, karbolinej, mavec itd.
Na drobno in debelo. Na drobno in debelo.

„Zdravnik želodca“

je edina posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izborno upliva proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

Zaradi pozne sezije.

Prodajam vse v moji zalogi nahajajoče se damske slamnike kakor tudi različen nakit po globoko znižanih cenah.

MINKA HORVAT, modistka

LJUBLJANA, Stari trg štev. 21.

Konfekcija

: za moške, ženske in otroke :

v veliki izbiri po zanesljivih in stalnih cenah v podružni trgovini tvrdke R. MIKLAUC

„Pri Škofu“

Ljubljana — Pred Škofijo štev. 3. — Medena ulica.
: Poseben oddelek v prvem nadstropju. :
Cenik na zahtevo brezplačno in poštnine prosto.

Vsakdo mora zadeti.

400.000 in 200.00 fr. znašajo glavni dobitki

turških srečk.

6 žrebanj vsako leto! Prihodnje žrebanje 1. avgusta.

475.000 oziroma **375.000** kron, oziroma frankov in lir znašajo vsakoletni glavni dobitki skupine

5 oziroma 3 izbornih srečk.

13 ozir. 9 žrebanj vsako leto! Prihodnje žrebanje 1. avg.

Mesečni obrok od 4 K naprej. Za naročnike so določene nagrade in premije! — Pojasnila daje in naročila sprejema: **Glavno zastopstvo srečkovnega oddelka češke industrialne banke v Pragi, Ljubljana.** — Naslov za pisma: **Srečkovno Zastopstvo Ljubljana 2.**

Plošče-
‚Angelj‘
‚Zonophon‘
Homokord
‚Odeon‘
‚Jumbo‘
‚Favorit‘

Slovenske ‚Pathe‘ plošče in ‚Pathe‘ aparate, igle.

Tovarniška zaloga pravih gramofonov in godbenih avtomatov.

A. RASBERGER, Ljubljana

Sodna ul. 5. Poleg c. kr. dež. sodnije. **Sodna ul. 5.**

Popravila gramofonov in avtomatov strokovno in ceno.

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJBOLJŠA SEDANJOSTI

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE-ZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET NASPROTI KOLIZEJA · ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

‚Singer‘ šivalni stroji so neprekosljivi v trajnosti in vsestransko uporabo.

‚Singer‘ šivalne stroje dobite samo v naših prodajalnah z „Singer“ izveskom.

Singer Ko.

delniška družba šivalnih strojev.

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.
Novomesto, Glavni trg št. 45.
- Kranj, Glavni trg št. 119.
- Kočevje, Glavni trg št. 79. -

Krasen gospodski dom v Celovcu.

Solidna, okusna stavba v najboljšem stanu z 10 sobami in drugimi prostori, z balkonom, električno razsvetljavo itd. Vrtna hiša s štirimi sobami, pralnico, sušilnico za meso, hlevi s šupo za vozove oziroma garaže.

Krasen park z mogočnimi starimi drevesi in mladim smrečnim gajem, večjim sadnim vrtom, s plemenitim sadjem in lepo zelenjadjo.

Idealno lepo posestvo katero se je gojilo z veliko ljubeznijo in skrbjo, sposobno za kako graščino ali penzijo. Celovec z raznovrstnimi šolami, dobrim gledališčem, umetnimi godbenimi zabavami, lovom in športom, s svojo mikavno lego v bližini Vrbskega jezera, poleti in pozimi prijetno bivališče. Posestvo se radi rodbinskih razmer ceno proda — z malim predplačilom. Vpraša se pod: **„Celovec, Gospodski dom“** na „Anončno ekspedicijo“, J. Hočevar, Ljubljana.

Hlev

za dva konja in prostor za **vozove** v Slomškovi ul. 14 se **takoj** odda.

Natančno se poizve pri **„Obrtno pomožnemu društvu“ v Ljubljani, Kongresni trg št. 4.**

NOVO! NOVO!

Zaloga pohištva ‚Javor‘

Ljubljana, Rimska cesta štev. 16

priporoča slav. občinstvu **svoje izdelke ter izvršitev vseh mizarskih del kakor opravo hotelov, prodajaln, izložb, vsa stavbna dela i. t. d.**

Domače podjetje z mehaničnimi delavnicami.

Najnižje cene. Točna postrežba.

Mestna hranilnica ljubljanska,

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica.

Denarnega prometa koncem leta 1913	K	700,000·000·—
Vlog koncem junija 1914 nad	„	45,100·000·—
Rezervnega zaklada . . .	„	1,330·000·

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Radi minule sezone prodaja

letno obleko

za dame in gospode po okasijski ceni.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič,

Mestni trg 5-6